

Világosság

A ROMÁNIAI MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG NAPILAPJA

KOLOZSVAR, 1949 március 11, péntek.

VI. ÉVFOLYAM, 57. SZÁM

Több fizetés — jobb élet

Borzalmas vérfürdőt rendeztek Lupényban 1929 augusztus 6-án a Maniu-kormány bérencei. A véres harcoknak 22 halott és 30 sebesült áldozata volt, akik az ország dolgozó népének jobb és több kenyeréért szembeszálltak a tőkés kizsákmányolókkal. A lupényi harcok munkáshőseinek emléke azonban nem tűnt el kiontott vérukkal, hanem tovább élt a további harcokra buzdította azokat, akik a legsötétebb nyomorban és elhagyatottságban, emberi jogaikról megfosztottan, verjételes munkát végeztek a földgyomrában, hogy munkájukból a tőkés-földesuri rendszer választott által gondatlanul élhessenek.

A géppuskák kattogása elült a szilvölgyi bányák és a hegyek között és ma, amikor a munkásosztály élcsapatának vezetésével, az ország dolgozó népe egy jobb és boldogabb hazát épít magának, a bányászok nem véres sztrájkokkal követelik emberi jogukat és létfeltartásukhoz szükséges anyagi feltételeket, hanem eddig nem látott hatalmas lelkesedéssel és csodálatraméltó erőfeszítéssel, az Állami Terv teljesítésén és túlszárnyalásán dolgoznak. Az Állami Terv harmadik hónapjának első hetében a lupényi Papp Lajos bányászcsoportha már napok óta a májusi termelési tervet teljesíti. Vaideanu Ion százszázalékos normadöntéssel dolgozó bányászcsoportha pedig ugyancsak a májusi tervet fejté.

A dolgozók hatalmas erőfeszítéseit nem hagyja ellenszolgáltatás nélkül a dolgozók állama. Ma a munkásosztály élcsapata, a Román Munkáspárt és a szakszervezetek figyelmének homlokterében álló legfontosabb kérdések egyike az alkalmazottak létfeltételeinek megjavításáról való gondoskodás és munkásságunk még mindig fennálló gazdasági nehézségeinek fokozatos kiküszöbölése. Ezért a Román Munkáspárt Központi Vezetősége plenáris ülésének a szakszervezeti kérdésben hozott határozata értelmében, demokratikus alapokra helyezték a bérrendszert, a kollektív szerződéseket, a társadalombiztosítást és a munkahelyi törvényhozást, hogy megfeleljenek a szocialista építés szükségleteinek és a dolgozó tömegek életszínvonalának fokozatos emelésének.

A petrillai Papp Lajos bányászcsoportha januárban majdnem százszázalékkal megdöntötte a normát és a progresszív akkordrendszer szerint keresete majdnem megháromszorozódott. Csoportjának 38.333 lej helyett 107 ezer 678 lej fizettek ki a végzett munkáért. Papp Lajos 8913 lej helyett 16.181 lej, Marosi Domokos 9352 lej helyett 16.895 lej kapott. Halmi József januárhavi keresete pedig 8904 lej helyett 25 ezer 43 lejre emelkedett. A szilvölgyi bányászok megfeszített erővel dolgoznak az Állami Terv sikeréért és erőfeszítéseiket a progresszív akkordrendszer megfellelően jutalmazza.

Az új bérrendszer tehát a „mindenkinek munkája mennyisége és minősége szerint” szocialista elven alapszik. Az új bérrendszer, éppen ezért, megszünteti a korlátokat és ehelyett a munka mennyiségét és minőségét jutalmazza. A korábbi rendszer ter-

lajdonképpen akadályozta a termelés fejlődését, mert nem a kérsített munkások kaptak több fizetést, hanem a béreket és illetményeket a szolgálati évek alapján állapították meg, függetlenül a munkás képesítésétől. Ha ezt a rendszert élethez hagyták volna, akkor a kevésbé hozzáértők és nem szorgalmas munkások esetleg nagyobb bérhez jutnának, mint a tehetséges újítók és élmunkások vagy normadöntők, akik a vállalatnál nem rendelkeznek a megfelelő szolgálati idővel. A régi és jó munkásokat azonban munkájuk értékének megfelelően magasabb osztályba sorolják anélkül, hogy a szolgálati évek alapján külön korpótlékkal jutalmaznák.

A tulorák kérdésében is gyökeres változást hozott az új bérrendszer. A tulorák megdrágították az életet és kimerítették a napi nyolc óránál többet dolgozó vagy ünnepnap is foglalkoztatott munkásokat. Ezekért a tuloráért néha ötven, sőt százszázalékkal több bért fizettek, mint a rendes munkaidőben elvégzett munkáért, a tulorák idején azonban a fáradt munkás munkájának termelékenysége kisebb volt, a gyártott áru minősége pedig silány. Így azután a 100—400 százalékkal drágábban előállított silány áru megdrágította az életet. A csökkentett termelékenységű tulorákat tulajdonképpen a napközben szorgalmasan és odaadással dolgozó munkások terhére fizették.

Ma, amikor a munkásosztály a termelés növeléséért, a munka termelékenységének fokozásáért, a minőség megjavításáért és az önköltségi ár csökkentéséért harcol, a tulorázási rendszer nem maradhatott életben. Az új bérrendszert a tulorák számát a régi 18—20 százalékhöz viszonyítva, 3—5 százalékra csökkentette és tulorázást csak rendkívüli esetekben engedélyez. A munkás ma már nem a fásztó és a termelvényeket drágító tulorázással növelheti jövedelmét, hanem a munka határozata értelmében, demokratikus alapokra helyezték a bérrendszert, a kollektív szerződéseket, a társadalombiztosítást és a munkahelyi törvényhozást, hogy megfeleljenek a szocialista építés szükségleteinek és a dolgozó tömegek életszínvonalának fokozatos emelésének.

A lupényi bányászok és a grivici vasuti főműhelyek munkásainak harca nem ismétlődik meg többé soha. A szocializmus felé haladó Népköztársaságunkban az új bérrendszer az alkalmazottak munkájára mértékében megjavítja anyagi helyzetüket, szüntözi a termelés emelését, a munka termelékenységének növelését és a termékek minőségének megjavítását. Az ország dolgozóit eddig nem látott anyagi előnyökhöz jutnak az új fizetési rendszer alkalmazásával, ha odaadással dolgoznak a dolgozó nép közös vagyona, az állami vállalatok termelésének gyarapodásáért és minőségéért megjavításáért, mert ezzel győzelemre visszük első Állami Tervünket.

GYÖNGYÖSSY DÁNIEL

A dán, belga és holland dolgozók is állást foglaltak a béke mellett

BRÜSSZEL (Rador) — A Belga Kommunista Párt Központi Bizottságának a március 7-i ülésén Lalemand főtitkár beszámolt a nemzetközi helyzetről. Rámutatott, hogy az Atlanti-paktum, melybe a Spaak-kormány Belgiumot is bevonni akarja, támadó jellegű.

„Azok, akik egészen az amerikai imperialisták szolgálatába álltak — folytatta Lalemand — azt kérdezzük: Mít teszünk egy Szovjetunió elleni háború esetén? Erre a kérdésre a következő a válasz: Ha az imperialista tábor nem támad, nem lesz új világháború. De ha az amerikai imperialisták Szovjetunió elleni támadó háborúba merészelnék sodorni országunkat, ezzel felháborító büntetést követnének el, melynek a véghezvitelétől a kommunisták, a dolgozók túlnyomó többségével egyetemben, megtagadnák a részvételüket. A háborús izgatók, úgy látszik, ezt nem látják elég világosan. Azok, akik a népeket hasonló büntettség akarják esdörni, azt az arcátlanabb kérdést is felteszik: „Mít tennének a kommunisták egy szovjet támadás esetén, hogyan viselkednének, ha egy napon a szovjet hadsereg benyomulna Belgiumba?” Azok, akik e kérdést felteszik nagyon jól tud-

ják hogy szovjet támadás feltételezése ép olyan képtelenség, mint annak a feltételezése, hogy az amerikai imperialisták részéről lehetséges az önzetlen, feltétel nélküli segítség. A szocializmus országa összeegyeztethetetlen az imperialista támadással. A Szovjetunió kezdettől fogva szüntelen folytatott békepolitikája bizonyítja ezt az igazságot.”

A Központi Bizottság egyhangulag elfogadta a Lalemand je-

lentésében előterjesztett javaslatot. Határozatában kijelenti, hogy ha Belgiumot a Szovjetunió elleni új háborúba sodornák, a kommunisták, a belgumi dolgozók hatalmas többségével együtt, „megtagadják részvételüket ebben a büntetben s minden rendelkezésükre álló eszközökkel küzdenek a nép és az emberiség elenségei ellen, mindenkor a Szovjetunió mellett maradván, a béke táborában”.

A holland dolgozók — a háború ellen

HÁGA (Rador) — A Holland Kommunista Párt Központi Bizottságának aamszterdami ülésén, Paul de Groot főtitkár rámutatott arra, hogy az Egyesült Államok gyors ütemben háborúra készül. De Groot a továbbiakban kijelentette:

„A Holland Kommunista Párt teljes mértékben szolidáris Maurice Thorez és Palmiro Togliatti ama kijelentéseivel, melyek szerint országaik népi tömegei a szovjet hadsereget támogatják, ha ez, az imperialista támadókat üldözve, kénytelen volna az illető

országok területére nyomulni. Tudják meg a holland imperialisták, hogy az amszterdami dolgozók követik a párisiak és a rómaiak példáját abban az esetben, ha az angol-amerikai támadók és csatlósai háborút kezdenének a Szovjetunió ellen. Mi nem akarunk háborút s ezért minden rendelkezésükre álló erővel küzdünk az imperialisták háborús szándékainak a megghusításáért. Első kötelességünk az, hogy eloltsuk az indonéziai háború lángját.”

Amerikai tőkésök fölvasárolják a bizoniai közüzemeket

STOCKHOLM (Rador) — A „Dag” című svéd lap berlini értesülése alapján közli, hogy legújabbban az amerikai vállalatok megvásárolják a nyugatnémetországi városok közüzemait. Így a múlt év végén Frankfurt am Main városi tanács eladta az amerikai „General Motors” vállalatnak a város villamosművét. Az „Aluminium Company” amerikai társaság pedig megvásárolta a darmstadt városi tanács tulajdonát képező alumínium feldolgozó üzemét.

Hessenben az amerikai megszálló hatóságok nem engedélyezik bankhitelek folyósítását a német államcsőrtől vállalatok számára, azonban elősegítik az amerikai tőkésöknek közüzemi vállalatok megvásárlását. Az ilyen ügyletek révén igen sok téglagyár és háztartási cikkek termelő német üzem került amerikai tőkésök birtokába.

DÁN NÉPNEK NEM KELL AZ ATLANTI-PAKTUM

KOPPENHÁGA (Rador) — Odense városban március 7-én népgyűlést volt, amelyen többek között felszólalt Larsen, a Dán Kommunista Párt vezetője, továbbá Petersen képviselő. A gyűlés résztvevői határozatot fogadtak el, amely kimondja:

„Tiltakozunk ama kísérletek ellen, hogy Dániát bekapcsolják a támadó Atlanti-paktumba. Tiltakozunk a hatalmas fegyverkezési költségek ellen. A dán népnek nincs semmi köze az ameri-

kai háborús uszítókkal. Nem akarjuk, hogy országunkat katonai lömbe vonják.”

NÉMET BÉKEGYŰLÉS LEIPZIGBAN

BERLIN (Rador) — A Német Néptanács március 7-én népgyűlést hívott össze Leipzigban az egységért, a demokráciáért és a

békéért. A gyűlésen Németország nyugati megszállási övezetéből is számos képviselő résztvett. A gyűlés egyhangulag határozatot fogadott el, melyben kéri a potsdami egyezmény tisztelgésben tartását, a demokráciaellenes és szovjetellenes hirverés megszüntetését s a békeszerződés megkötését.

Anglia széntermelése csökken

LONDON (Rador) — A „Financial Times” jelenti, hogy (Hillington iparvidék, Glasgow mellett) 500 munkása hétfőn ab. Nagybritannia széntermelése a bahagya a munkát. A sztrájk tiltakozás a mind nagyobb számú elbocsátás ellen.

V. M. MOLOTOV

a Szovjetunió minisztertanácsának helyettes elnöke 59-ik születésnapja alkalmából az egész haladó emberiség szeretettel emlékezett meg a béke és a haladás e következetes harcosáról.

Molotov, mint Sztálin közeli munkatársa, az első szocialista állam a Szovjetunió építése és erősítése szolgálatában állította életét és munkáját. Negyvennégy éve dolgozik a munkásosztály, annak marxi-lenini Pártja, a társadalmi haladás szolgálatában. Élete egybefonódik századunk sorsdöntő évtizedeinek a huszadik század első felének rendkívüli változásaival. Molotov állott a Szovjetunió külügyei élén azokban az években, amikor a szocialista állam politikája meghozta a felszabadulást a délkelet-európai népeknek is, lehetővé téve az imperialista befolyás kiküszöbölését s a szocializmus felé vezető népi demokratikus rendszer megalapozását és megszilárdítását. Az egész világ a sztálini békepolitika határozott szavú szószólójaként ismeri V. M. Molotovot, aki fáradhatatlanul harcol a világhatalomra törő imperialisták támadó terveinek a megghusításáért.

Hónapról-hónapra, hétről-hétre óriási változásoknak vagyunk a szemtanúi. Az ipari termelő eszközök nagy része köztulajdonba került. A szocializmusnak egyre több csirája jelentkezik s e csirák egyre duzzadóbbak és egyre élénkebbek lesznek; egyre inkább kibontakoznak előttünk. A polgárság és a földesurak kezéből a politikai hatalom a munkásság, a szegényparasztság, a forradalmi értelmiség kezébe ment át, akiket az élcspárt, a Román Munkáspárt vezet.

A gazdasági és politikai alap megváltozásával az irodalom és az író szerepe is megváltozott. Ezelőtt délszaki növényként, a kúvéház üvegablakai mögött diszlett, vagy a polgári lakás magányában kereste az íhletet. A polgárság izlését szolgálta ki, vagy ha szemben is állott a burzsoáziával, ha támadta is a kizsákmányolás rendjét, kritikája rendszertelen volt. Művét szerkezeti, esztétikai szempontból, a mondánivalól és a művészi kifejezés szempontjából csupán szűk székta bírálta el.

A népi demokrácia mai korszakában az író szerepe egészen más. Ma ott áll a közélet, a figyelem központjában. A lélek mérnökeire óriási felelősség hárul. Az író, a költő a legfontosabb agitátorok egyike. Szavát ezrek, tízezrek, sőt milliók lesik. A költő, az író, gyári munkások, parasztek, forradalmi értelmiségiek, szerkesztők, író- és költőtársak, miniszterek és hivatásos politikusok bírálatának tüzeiben áll. A regényíró rendezvényekben találkozik az olvasóval. A költő kiáll a gyárak munkássága elé s ott szaval. Utána vita és megbeszélés. A kritikának valóban óriási közéleti jelentősége van.

„A kritika nem egyéni kifejező forma, ugyanakkor azonban nem is irodalmi-szakmai tolvajnyelv és magasiskola — mondotta Gaál Gábor az Irószövetség magyar csoportjának kétnapos kolozsvári tanácskozásán. — A kritika közéleti nevelőforma, mely a műalkotás pozitívumainak és negatívumainak elemzése során tisztázza egyúttal azokat a lényeges kérdéseket is, amiket a műalkotás felvet. A múlt század nagy orosz kritikusai épp azért nagy példaképei a kritikának, mert az ilyen szemléletükkel nem csupán irodalmi kritikusként, hanem a nép nevelőinek bizonyultak. Igenis, a kritika emelje ki és nevezze meg a műalkotásban a hibákat, műhibákat és a műértékeket, lásd meg és tisztázza a műalkotásban az ugynevezett esztétikai, de ugyanakkor keresse és tudatosítsa a szocialista építésünk és életalkításunk számára lényeges kérdéseket a mesében, a figurákban, a megoldásban, a hangban, az író magatartásában s ebben a vonatkozásban nem kerülhetik el a figyelmét még a műalkotásban felmerülő színek és jelzők sem. A kritikus csak ilyen módon szolgálhatja a szocialista realizmus irodalmát. Csak így lehet a legközelebbi forma, ha egyáltalán lehetséges ennek a szónak a fokozása. Mindaddig, míg kritikánk központi érdekfokozó nem a műalkotások egészében és részleteiben meghuzódó, vagy felvetett kérdések kritikája is, mindaddig a kritika nem élő lelkiismereti irodalmunknak.”

„Hogy a kritika helyes kialakítása a kritikusok önkritikája nélkül lehetetlen? Nyilvánvaló...”

„Írj jobban! A mi világunkat kifejezőbben!” — mondta Gaál Gábor előadása befejezésében.

Az Irószövetség magyar csoportjának kétnapos kolozsvári tanácskozása a tervszerű munkát szolgálta. Az íróknak és költőknek e tanácskozások eredményeit most már új művekké kell átváltaniok. SZ. A.

Az Allami Magyar Opera a „Bánk bán” bemutatójával kiállotta a nagy próbát. Megmutatta, hogy megérett egész estét betöltő, komoly nehézségű feladatok megoldására.

Elénk érdeklődés előzte meg az előadást, ami érthető, ha arra gondolunk, hogy olyan magyar dalmű eljátszásáról van szó, melynek felújítását demokráciánk tette lehetővé. Tegyük még hozzá azt, hogy a bemutatón a sikerért valószínűleg versengtek egy a magyar, mint a román művészek. Két énekes: Almasanu és Ivan, valamint a vezénylő karmester: Eugen Lazar nagy tudással, őszinte lelkesedéssel járult hozzá a magyar színpadi mű sikerrelvételéhez. Lehet-e ennél meggyőzőbb bizonyítéka az Erdélyben együttlévő népek baráti közfogásának?

Az első magyar dalmű, Ruzitska József „Béla futása” című műve itt született és itt mutatott be Kolozsváron, 1822-ben. A legjobb magyar opera szerzője, Erkel Ferenc, itt kezdte pályáját a kolozsvári színházban és tanúja volt a „Béla futása” hallatlan népszerűségének, aminek nem lehetett kis szerepe abban, hogy dalművünk fejlesztése lett célkitűzése. A Ruzitska által elvetett mag Erkel „Bánk bán”-jában szökkent virággá, elérte benne fejlődésének tetőpontját. Más kérdés az, hogy Erkel művészte milyen mértékben nemzeti és hogy értékében nemzetközi jelentőségű-e?

A XVIII. század második fele a kis népek nemzeti ébredésének ideje. A maroknyi magyarság is vágyott arra, hogy az akkor már divatos külföldi színpadi zene mellett saját dalának és kedélyének vetületét hallhassa és láthassa a színpadon. A közhangulat örömmel üdvözölt egy éppen akkoriban kialakuló zenei stílust, mely részben magyar népi, részben idegen műzenei nyelv eredményeként jelentkezett. Toborzónak hívták e muzsikát, melyet magyar jellegűnek fogadtak el. Elképzelhető, milyen lelkesedéssel fogadták a maga idejében ezt a műzenét, melynek első terjesztői bandavezetők voltak, akik maguk is írtak ebben a stílusban műdalokat. Mikor aztán Erkel Ferenc egy külföldi méreteket és tudást mutató, toborzó modorban írt, magyar tárgyat felölölő operával jelentkezett, mindenki kész volt elhinni, hogy megszületett igazi operánk, mely hangjában nemzeti, jelentőségében pedig nemzetközi.

Erkel Ferenc valóban tehetséges ember volt, aki értett ahhoz, hogy a külföldi olasz, francia és német operáinak modorában tetszetős és meggyőző zenét alkotson. Am a műfaj, annak formája, de dallamvilága is más nyelven énekelt, csak éppen, hogy megtűzdelte az idegen szabású gúnyát magyaros sujtásokkal. Dallamvilága, zenei nyelve csak magyaros, de nem magyar, sem dallamképzésében, sem kedélyében. Ha ez a pompás alkotás, mely 88 év óta állandó műsordarabja a magyar dalműszínházaknak, nem jutott nemzetközi jelentőséghez, annak oka az, hogy erre a megtisztelő polcra csak olyan műretek kerülhet, melynek nem lehet vitás nemzeti jellege sem.

A „Bánk bán” zenéjének gyökereit hasztalan kutatjuk népi zenei nyelvünkben. Kevés köze van ehhez, hiszen akkor még a paraszt-muzsikát erősen leértékelték. Pedig az igazi magyar opera magját ezekben az apró remekművekben kell megkeresnünk. Beülük fogant az új magyar műzene, ők fogják megszabni az irányát az eljövendő nemzetközi jelentőségű színpadi zenének.

Erkel „Bánk bán”-jában kiűnőt alkotott a korabeli olasz, francia nagyoperák modorában. Ötletes, szépen hangszerezett, filmbemászó, szép dallamivű ez a muzsika. Szövegkönyve (melyet Katona József hasonló című drámájából alkotott Egressi Béni) igen szerencsés. Mindemelket együttesen köszönhető népszerűségét a magyar nyelvterületen. Ezért volt helyes, hogy operánk

annyi áldozattal olyan pompás kiállításban (Szakács György), olyan káprázató jelmezekkel (Szopós Klára), hozta közönségünk elé. A mű rendezése (D'André Albert) is mintaszerű, mozgalmás és szórakoztató volt, mert a cselekmény pergését folytonosnak éreztük.

Derekasan viselkedett a zenekar. Komoly teljesítménye dicséretet és elismerést érdemel. Lazar Eugen munkája példás volt, erős kezévasakarata egységbe kovácsolta a muzikusokat és énekeseket. Külön kell szólnunk Balogh Ferenc kiűnően előadott brácsaszólójáról. Kár, hogy nem gondoskodtak cimbalomról, mely külön fűszere lehetett volna a zenekari együttesnek. Az első felvonásbeli balett rajza mérsékelt és finom volt, kevés, de szép mozdulattal adta tudunkra mondani-valóit.

Az énekesnők közül Sallay Margit (Melinda) nemcsak kiűnő koloratúrájával bilincselte le a hallgatóságot, de meggyőző játékaival hitelt tudott kelteni. Ugy első, mint második felvonásbeli áriái igen szépen sikerültek. Wilkovits Kató, mint Gertrud nyújtott jó alakítást; gyönyörű színezetű hangja meghazudtolta színházunk hibás hangverődését. A férfiak közül Almasanu Augustin (Bánk) hatalmas hangja játszva birkózott meg a mérhetetlen nehézségű, farszós és magasas szerzett tenorszólammal. Kitiűnő ötlet volt a „Hazám, hazám” című ária ismétlésének románnyelvű eléneklése. Cornel Ivan (Petur) bordala sem tévesztette el hatását és Püllök Géza is jól fogta meg Biborach hálátlan szerepét. Fájjaljuk hogy Vida Viktor betegesen kellett végigénekelje igényes szólamát (Tibor), de alakításának körvonalai érezni lehet, hogy jól fogja megoldani feladatát. Márky Alfrédnek sem hangmagassága, sem éneklőkészsége nem úti meg azt a mértéket, melyet Otto herceg szerepé megkíván.

LAKATOS ISTVÁN IMRE

AZ UJ TANC

— a Hadsereg Színházában

A régi, polgári művészet husz éves csődje sehol sem nyilvánult meg oly kiáltóan, mint épp a táncban. Ezt a csődöt sem szép jelmezekkel, sem kifogástalan balett-technikával, sem villogó ékszerekkel, sem gyönyörűen megformált bokákkal eltussolni nem lehetett. A lélekletlenség, a levegőtlenység, az ötletlenség, a budapesti Operaházban éppen úgy érezhető volt, mint a bukaresti, a párisi, a newyorki operaházakban és tánchelyeken. Ugyanakkor a Szovjetunióban nemcsak hogy megifjodott az öreg balett, de új lelket, új tartalmat kapott.

Ötödik éve mélyítjük demokráciánkat. Nemesak gazdasági, de művészi tekintetben is a Szovjetunió tanítványai lettünk. Tanulunk írájukból, regény- és novellairódmunkából, film- és táncművészetükből. Társadalmunk fejlődik, egészségesedik. A művészetekbe új, meglepő áramlatok törnek elő. Tavaly itt járt az Országos Szakszervezeti Tanács művészgyűlése. Olyan bámulatos, új tartalmú baletteket adtak elő, amilyeneket addig el sem képzelünk. S idén a Hadsereg Színháza vendégszerepel nálunk. Ugyanúgy ámulunk, bámulunk, mint a tavaly. Tánc Pihenő nap a kaszárnyában. Mennyi ötlet mennyi ak-

robotikával kevert játékos humor és realizmus: szocialista realizmus Valóban ilyen egy pihenő nap a mai kaszárnyában, a népi demokrácia kaszárnyájában. Új tánc következik. Járór halál előre. Ez annyira reális, hogy a néző azt is elfelejti, hogy játék. Ahogy az egyik katona megsebesül, a néző szíve dobog az izgalomtól. A fiatal katonák megfeszülő nyakizmaikat is érzékeljük, ahogy dobják a kézigránátot s ahogy maguk is a harc feszültségében élnek. Gyönyörűek a magyar, román és az ukrán táncok. A kórusok: tiszta zeneiség, gyönyörű muzsika.

Vádirat és reménység

(Széjjegyzetek „Valahol Európában” bemutatójáról)

Emlékszel Kukstra, a kis csavargóra? A szájharmónika ott hevert mellett a párnán s ő, drága kis kölyökarcára merevedett vézna mosollyal néz kintottan a semmibe. A háború ércfalpa, gyilkos fasiszták golyója ütötte át a soványka, ártatlan gyermektestet s most ott fekszik halottn.

Valahányszor háborúról hallasz, ez jusson eszedbe, s légy keményebb, légy elszántabb, éberebb és következetesebb: harcolj ellene, állj azoknak az oldalára, akik a békét akarják, dolgozzál, építsél és higgyél. Higgyél abban, hogy az ember mindennél erősebb. Higgyél abban, hogy az ember jó, azzá lehet, ha szabadddá válik.

De mi a szabadság? Az talán, hogy a háborúban elárvult gyermekek hajszoltan és megkínzottan kóborolhatnak, rothadt krumplításva, egy falásnyi ételt rabolva? Nem. „A nyomorúság a legnagyobb rabság” — mondja a film egyik hőse s valóban csak az embert bűnös állattá torzító nyomorúság, kizsákmányolás ellen küzdeni jelent egyet a szabadságért, a békéért való harccal.

A film alkotói, az író Balázs Béla és a rendező Radányi Géza a háború legártatlanabb és legtehetetlenebb áldozatán, a gyermekeken át mutattak rá a háború végtelen szenvedéseire.

Ápátlan-ánypátlan kis csavargók kintja, halála és emberreválása nemcsak tisztelettel kis magyarországi csavargó gyermek sorsát példázza az igazi művészet emborságával, hanem kicsit mindannyiunkét is, akik bűnösök és szenvedő felei voltunk a most elmúlt háborúnak.

A művészet eszközzel megvalósított vádirat ez a film; vádirat azok ellen, akik féktelen nyereség-habzsolásukban újabb háborúba szeretnék dönteni a világot. Az igazság azonban keményen és bátran száll szembe velük a háborús úszítókkal. S ez az igazság győzhetetlen, mert az emberek nem akarják a háborút, nem akarnak ismét belcsuhanni a gyálatzatnak, elállatiasodásnak, pusztulásnak abba a rémséges kalandba ami a háború volt.

Lehetetlenség, hogy legyen ember, aki ne elszántabban járjon ki a moziból, a „Valahol Európában” előadása után. Lehetetlen, hogy ne érezze: foggal és körrmel, utolsó lélegzetéig küzdeni kell az ellen, hogy ez a rémség megismétlődjék.

De nemcsak vádol ez a film, hanem reménységet is nyújt. A hajszu, a halál, a nyomorúság s fasiszta vadállatok nem törölhetik el az emberiséget, nem igazhatják le az emberi szabadságot. Pedig dalmasan és ellenállást nem tűrően nő a rémségek fölé a szabadság ifjú élet. A munkán át emberről vált kis csavargók közössége megadja a jövőt példázza, reménységet és biztatást nyújt arra, hogy a szabaddá vált ember a közösségi munka erejével akadályozza meg a gyilkos háborús orvátmadók minden megrágyolását.

„Nagy öröm számunkra ez a mai bemutató”

Az „Elveszett levél” budapesti előadásának nagy sikere

A budapesti Nemzeti Színház március 4-én román és magyar zászlókkal díszített zsúfolt nézőtér előtt bemutatta Ion Luca Caragiale „Elveszett levél” című szatíráját. A díszbemutaton jelen volt Szakasits Árpád magyar köztársasági elnök, Malnaszanu, a Román Népköztársaság budapesti követe, valamint a magyar kormány nyolc tagja. Major Tamás, a színház igazgatója bevezető szavaiban többek között kijelentette: „Nagy öröm számunkra ez a mai bemutató, mert ezzel is hozzájárulunk a román és magyar nép közötti barátság elmélyítéséhez, a két szomszédos népi demokrácia közötti kulturális kapcsolatok megerősítéséhez.”

A „Szabad Nép” című budapesti lap, a Magyar Dolgozók Pártjának a központi lapja, az előadásról szóló beszámolójában többek között ezeket írja:

„Caragialeban harcos szell elmű igazi trótt és a színpadon járatos, böhümorú vígjátéki szerzőt ismert meg a magyar közönség az „Elveszett levél” péntek esti díszbemutatóján. Ismét kiderült — mint a felszabadulás óta már annyiszor —, hogy mennyi közös jellegzetesség van a délkelet-európai népek társadalmi fejlődésében és mennyi hasonlatosság van irodalmunkban, művészetünkben, amelyeket a százados reakció gondosan eltárolt előtűnk. Kiderült színpadi alakjai neveléséges voltakban is milyen keserűen ismerősök nekünk magyaroknak. Ezek az urak — királyi prefektusok, ügyvédek, gazdag kereskedők cs ak addig „külföldiek”, csak addig románok, ameddig a tarika ruházatot látjuk rajtuk és meg nem szoktuk idegen hangzású neveiket. De amint megindul a cselekmény, amint a szatíra pörére vetkőzteti telen figurákat, azonnal ismerős „hazai” lesz a kép: a feudális uralom összefonódott, rothadt és mohó román kapitalizmusban szinte a századforduló Magyarországnak tikörképe tárul elénk. Caragialeban pedig nem egyszer Mikszáth gúnyos és éles kritikáját véljük hallani.”

„Es vajjon nem ismeret-e rá a maga mellősséges alispán-urára a magyar paraszt, amikor Tiptatecu Stefán, ezt a vámpírnak becézett népművész, harácsoló királyi prefektust látja a színpadon? Es Dandanache, meg Trahanache, meg Catavencu urakban nem a magyar királyi vármegye és kisvárosi tipikus hiúlyéit és gazembercélit látjuk-e viszont?”

A színészek alakításáról szólna a beszámoló kiemelt a vendégcsereplő Kovács Györgyöt, aki jó humorral játszta Catavencu ügyvédet, játékaival leleplezve benne a gerinctelen csirkelozó félazetas vonását.

Számos élmunkásnőt érdemrenddel tüntettek ki

Az áprilisi szemet fejtik az egeresi és aninai bányászok Március 31-ig esedékes az első évnegyedre szóló háza

A Nemzetközi Nőnap, március 8-án alkalmából a Nagy Nemzetgyűlés Elnöki Tanácsa törvényrendeletet adott ki, amely a termelésben kitűnt élmunkásnőket, a „Munka Érdemrend”-jével tünteti ki.

A Munka Érdemrendje II. osztályú kitüntetését kapták: Andrei Maria (Pamutipár, Bukarest), Lakatos Anna (lupényi textilipari szakszervezet), Manole Maria (Kvadrát-gyár, Bukarest), Bochi Ana („FITA” textilgyár, Arad) és Calugaru Titina (festőművész).

A Munka Érdemrendje III. osztályú kitüntetését kapták:

Campeanu Aurica (Román pamutipár), Plufaru Timba (Buhusi Textilművek), Ferestrieru Maria (Azugai posztógyár), Teitan Maria (talmácsi „Vörös Föld”-gyár), Heipl Irma (Resica), Boiciuc Veronica (Sovromtraktor, Brassó), Belu Zsuzsanna (Brassói Voina-gyár), Neghina Elena (filareti nyomda), Benia Maria (Grivici vagonjavító műhely), Radulescu Victoria, szerszáméplakatos, Cădăc Anna sepsiszentgyörgyi traktorvezető, Fenyves Szilvia, a bukaresti gyermekgyógyászati intézet ügyvezetője, Győrfi Helen („Fierarul”-gyár), Radulescu Maria (krajovai Dohányjövődek), Meinradt Zsuzsanna, a kisküküllőmegyei Kiskend község bírójának, dr. Titis Marcella, a bukaresti orvosi kar tanársegédje és Jerea Hilda zemeszerző.

A Nemzetközi Nőnap alkalmából a Nagy Nemzetgyűlés Elnöki Tanácsának egy másik rendelete törvénye értelmében, a „Román

Népköztársaság Csillagrendjével” tüntették ki a termelésben kitűnt következő nőket:

Az érdemrend IV. osztályú kitüntetését kapták:

Sava Maria, Mihalea-Korincsi Dida, Vass-Podoleanu Olga, Gluvcov Anna, Constantinescu Elisabeta, Csordás Sári, Popescu Lennta, Stoica Paula, Draghici Marta, Selmaru Florica, Solomon Márta, Amzoiu Terézia, Esanu Sabina, Moraru Arsa, Almul No-

ra, Georgescu Constanta, Turcu Irina, Iacobovici Sacagiu Mimi, Muresanu Tamara, Florescu Smarandita, Oprea Elena, Moruzan Liuba, Rautu Natalia, Bodnarus Florica, Abeles Marcella, Georgescu Elisabeta, Kozma Elvira, Peltz Anna, Halfin Sima, Preda Niculina, Voluntaru Maria, Cogut Grasu Aneta, Moisescu Viorica, Mamina Etelca dr., Káplán Ilona, Draghici Ioana, Bontic Maria, Dumbrava Virginia és Dragici Maria.

Be kell fizetni a háza

A pénzügyminisztérium az adófizetők tudomására hozza, hogy az érvényben levő törvények és miniszteri rendeletek értelmében, az 1949 január-március évnegyedre esedékes háza befizetésének utolsó határideje március 31-e. A háztulajdonosok a házaadót kötelesek befizetni az adóhivatalba,

akár bérbeadott lakóházak ingatlanuk van, vagy azt családjukkal lakják. A határidő elteltével, március 31-e után, a házbéradó utólagos befizetésénél 5 százalékos késedelmi kamatot számíthatnak fel és emellett büntető rendelkezéseket is alkalmaznak.

Az áprilisi szemet fejtik az egeresi és aninai bányászok

Az egeresi bányászok a szocialista munkaversenyek keretében jelentős eredményeket értek el. Fekete András bányászcsoportha a munka jobb megszervezésével az év első három hónapjára megállapított termelési tervet február 17-én már teljesítette. Ettől a naptól kezdve csoportja már az áprilisi termelési tervet teljesíti. Ugyancsak az egeresi bányában Kovács István és Baban Vasile, valamint Brie Ion és Valkai Ferenc bányászcsoportha február

9-e óta már a márciusi szemet fejtik. Ezen kimagasló eredmények mellett az egeresi bányák többi bányászai is teljesítik normájukat. Így, február első 20 napja alatt a termelési tervet 6-49 százalékkal túlhaladták.

Az aninai bányák Sudaş Vencel és Giurescu C. csoportja a munka jó megszervezésével havi normájukat rendszeresen 60-80 százalékkal túlhaladják és február 24-e óta már az áprilisi szemet fejtik.

Milyen adót kell bejelenteniük a vállalatoknak?

A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amelyben figyelmezteti az ország összes vállalatát, hogy az adó kiegyenlítésével egyidejűleg, kötelesek az adóhivatalnál — az ipari szektorból származó termékek forgalmi adójáról vörös színű nyomtatványon, a mezőgazdasági szektorból származó és háziipari termékek utáni adóról pedig sárga színű nyomtat-

ványon — fizetési nyilatkozatot benyújtani. Ezeket a nyilatkozatokat a hónap első felére esedékes adó után, legkésőbb ugyanazon hónap 20-áig, a második fél-hónapról szóló adót pedig a következő hónap 5-éig kell bejelenteni.

Ezeket a fizetési bejelentéseket három példányban kell kiállítani, amelyek közül az egyik példány

az adófizetőnél marad. Az ürlapok adatait hiánytalanul és a valóságnak megfelelő adatokkal, a legnagyobb pontossággal kell kitölteni.

Az állam, a megye és a községek tulajdonát képező vállalatok, amelyek munkaszolgáltatmányok és szállítási műveletek után fizetnek adót, ugyanilyen fizetési nyilatkozatot kötelesek benyújtani az adóhivatalhoz.

Jelentkezhetnek gyógyfürdőre való összeírásra a dolgozók

KOLOZSVÁR. — Az egészségügyi minisztérium a termelésben dolgozó beteg munkásokat fürdőre és üdülőhelyre kívánja küldeni. Ezért a város tisztifőorvosi hivatala tudomására hozza azoknak a dolgozóknak, akiknek vállalatánál nem működnek hatóságos orvosok, hogy legkésőbb március 15-éig bezárólag, jelentkezzenek személyesen a város Berde Mózes-utca 2 szám I. emelet alatt működő tisztifőorvosi hivatalában, hogy az 1949 évben fürdőt vehes-

senek igénybe. A fürdőre és üdülőhelyre szoruló dolgozók orvosi vizsgálatra és a szükséges iratok kiállítására kötelesek jelentkezni.

A város tisztifőorvosi hivatala felkéri a dolgozókat, hogy csak azok jelentkezzenek, akik komoly betegségből kifolyólag kénytelenek bevenni. A fenti határidőn túl, március 15-e után, a városi tisztifőorvosi hivatala fürdőre való küldésre nem tehet többé ajánlatot.

Ítélet az áruló bolgár evangélikus egyházi vezetők ügyében

SZÓFIA (Rador) — Március 8-án ítéletet hirdettek a kémkedés és hazaféltetés miatt felelősségre vont evangélikus egyházi vezetők fölött. A törvényszék N. Mihajlov, J. Ivanov, V. Ziapcov és G. Cernev fővádlottat életfogytiglani fegyházra, politikai jogainak az elvesztésére és vagyonának az elkobzására ítélte. L. Miscov, G. Vasev, H. Popov és Z. Bezlov vádlottat 15 évi fegyházra s politikai jogai 20 évi elvesztésére ítélték. A többi vádlottat 5-10 évi fegyházra ítélték. A törvényszék megadta a fellebbezés lehetőségét az elítélteknek, ezek azonban kijelentették, hogy igazságosnak tartják az ítéletet.

Nem maradt pusztá szó!

A Magyar Népi Szövetség kolozsmegyei szervezete a napokban egy hónap munkáját vette számba. Az egyes ügyosztály- és járási felelősök számoltak be arról, hogy a február hó elején készített munkaterv nem maradt pusztá szó, írott betű. A számbavétel során komoly politikai, szervezeti eredmények megvalósításáról számoltak be. A február hóra kidolgozott tervből élet lett, mozgalom, szervezeti élet fellendülése, munka, a dolgozók harcbalendítése a legfőbb cél: a szocializmus építése.

Kétségtelen eredmény az, hogy a múlt hónap folyamán a havonta megismétlődő járási értekezleteken a megyei szervezet 91 helyi szervezet közül 77 képviseltette magát. Eredmény ez, mert a múltban nem volt ritka eset az, hogy az értekezleteken a járási székhelyre ügyes-bajos dolgaik elintézésére utazott MNSz-tagokat „toborozták” egybe. Szervezeti eredménynek könyvelhetjük el azt is, hogy a tervbevett 91 helyi szervezet összehívásának gyűlés megszervezését 90 helységben megvalósították és ezeken a gyűléseken a vezetőségi tagok 90-95 százaléka megjelent.

Nemcsak a szervezeti élet lendült fel, hanem a dolgozók politikai színvonala is emelkedett. Ez nem véletlen. Az élre a dolgozók kerültek, akik a falu öntudatos harcát osztályhelyzetükkel fogva viszik előre. A múlt rendszerek és ma a nagygazdák által lenézett „rongyosok”, „vékások” megállították helyüket. Tanultak, képezték magukat és amint a MNSz kolozsmegyei szervezetének munkakiértelése megállapítja, ma első sorban — a vezetőségi gyűléseken a politikai beszámolókat a helyi szervezetek elnökei tartják. Többé nem bolongatják „jánosbácsik”, hanem irányt mutató, harcot hirdető elharcosok.

Az öntudatnak fokozódására tanubizonyosság az is, hogy a megyében az önkéntes munkák és az önkéntes munkaversenyek megszervezése is megszaporodott. Alulról szervezik meg a versenyeket. Így például a MNSz berkenyesi és melegföldvári, valamint a palatkai és mezőkeszűli szervezetek egymást versenyre hívták ki, amelynek célja az Állami Terv megvalósításáért, a vetési csata 100 százalékos végrehajtása és túlhaladása. A dolgozó földművelés sorraiban észlelhető fokozottabb érdeklődés a MNSz mozgalmi iránt és bekapcsolódása a szervezeti életbe is egyik eredménye a februári felvilágosító munkának.

Ezt igazolja a tagdíjak befizetése is. Elsősorban azok a járássok járnak a befizetések élén, amelyek sorainak többségét a

szegény dolgozók alkotják. Így az első helyen a mócsi járás szervezetei állnak, amelyek 65 százalékban tettek eleget kötelezettségüknek. Utánuk sorban a sármási járás szervezetei következnek.

A jelentésekből kiemelkedik, mint komoly eredmény, a házról-házra való agitációs munka megindulása. Az aktivisták már nemcsak a gyűléseken találkoznak a tagokkal, hanem otthonaikban keresik fel és végeznek komoly felvilágosító munkát.

A kolozsmegyei végrehajtóbizottság az eredmények mellett hiányosságokra is rámutat. Ezek között szerepel elsősorban a káder, a jövő vezető élcsapat kiemelése. Ezt elhanyagolták. Hiányossága volt az, hogy a tömeges politikai nevelésére nem fordítottak elég gondot és ennek következtében több helyen a tagok sorai között még meghúzódik az osztályellenesség. A munka eredményességét részben csökkentette az, hogy a tennivalók nem jutottak el kellő időben a helyi szervezetekhez és így azok irányvonal nélkül nehézkesebben tudtak dolgozni. Az eredményesség rovására íródik az a tény is, hogy a kiadott munka végrehajtásának ellenőrzése sem volt tökéletes. Hiányos volt. Hiba volt a nők kérdésének elhanyagolása és szerepüket a szervezeti élet keretében nem mérték fel. Falusi szervezetekben több helyen észlelhető még, hogy a nők bekapcsolása a szervezeti életbe csak papírfeladat volt. Nem vált létező, valósággá.

A végrehajtóbizottság is a munka kiértékelése során rámutatott az aktivistáinknak arra a helytelen magatartására, hogy felderítették ugyan a reakció mesterkedéseit és felismerték azokat a személyeket, akik a haladást gátolják, de elhanyagolták az azoknak leleplezését és ezzel elősegítették a további aknamunkát. Ugyancsak kevés kísérelt történt arra, hogy a nagygazdákat és azok uszállyhordzóit elszigeteljék a tömegektől és a középgazdákat a dolgozó földművelés mellé állítsák.

Egy hónap munkáját, eredményeit és hiányosságait láttuk. Önmagától adódik a jövő tennivalója. Fokozni kell az éberséget, meg kell szervezni a kiadott munka ellenőrzését, be kell kapcsolni a dolgozó földművelőket a munkába és minden erővel le kell leplezni a reakciós elemeket bárhol is található és bárkik is legyenek. Több agitációs munkára van szükség, a felvilágosító munka megszervezése folytán pedig szegény földművelők ki kell, hogy zárják soraikból a nagygazdákat és uszállyhordzóit. Nem tűrhetjük soraink között — sajnálkozásból — az osztályelleneséget.

BÁNYASZ ALBERT.

Scânteia

március 10-i számában „Az új Erdély, a dolgozók testvériségének erdélye” címen, belső cikket közöl abból az alkalomból, hogy négy év telt el azóta, amikor Sztálin generálisszimusz történelmi távirata a román kormányt Eszakerdélynek a román demokrata hazához való visszacsatolásáról értesítette.

A Scânteia cikke hangsúlyozza, hogy jóval a Hitler-ellenes háború befejezése előtt, a Szovjetunió volt az egyedüli nagyhatalom, amely határozottan állást foglalt a hitlerista bécsi diktátum ellen. A hitlerista bécsi diktátum megsemmisítését, a dicsőséges Szovjet Hadsereg hősi harcával értük el, amely mellett, fegyvereket az ellenség ellen fordító vitéz román csapatok is harcoltak.

A felszabadított nyomában azonban — írja a Scânteia cikke — a „Maniu-gárdisták” nemzetiégi gyilkosokból álló áruló bandái jöttek, amelyek megfélemlítették a magyar dolgozó népet, orvul meggyilkolva öregeket, asszonyokat és gyermekeket. A tökéscsüddesüri reakció azzal az aljas feladattal bízta meg ezeket, hogy sovinszta agitációt provokáljanak és a hitlerista fenevadat üldöző Szovjet Hadsereg és román csapatok között bizonytalan helyzetet teremtsenek. Ugyanakkor a kizsákmányoló osztályok előkészítették Erdélybe való „bevonulásukat”, ahol megtartani kívánták

a régi sovinszta és harcias tűzfészeket. A cikk a továbbiakban hangsúlyozza, hogy Eszakerdély visszacsatolása csak akkor vált lehetségessé, amikor a szovjet kormány meggyőződött arról, hogy a román állam vezetését egy olyan kormány vette át, amely biztosítékot nyújt arra, hogy felszámol mindenfajta nemzetiségi elnyomást és az együttélő nemzetiségeknek jogegyenlőséget ad. A Párt igazságos nemzetiségi politikáját követve, a március 6-i demokratikus kormány valóban véget vetett Erdélyben az együttélő nemzetiségek elnyomó rendszerének.

A magyar dolgozó nép — írja a továbbiakban a cikk — a legteljesebb jogegyenlőséget élvezi. A tegnap egyenletlenkedése és gyűlölete helyett egyre erősebbé válik a bármelyik nemzetiséghez tartozó dolgozók egysége, a szocializmus építéséért. A román és a magyar dolgozók egyenlő mértékben élvezik a népi demokratikus rendszer vívmányait.

A Párt kérelmelhetetlen harca a polgári nacionalizmus bármilyen megnyilatkozása ellen, a magyar dolgozó népnek a román néphez hasonló jogegyenlőségének biztosítása azt eredményezte, hogy a magyar dolgozók valóban úgy tekintsenek a Román Népköztársaságra, mint igazi hazájukra — írja cikkében a Scânteia.

Élet a Szovjetunióban

Ismerjük meg a kolhoz! (VI)

Ünnepel és tervezget a kolhoz

Ezerkilencszázharmincharomban Tambov vidékére külföldi vendégek látogattak el: Bernhard Shaw és a hírhedt Lady Astor, egy minden hájjal megkent dáma, aki abban az időben éppen demokráciát játszott.

A nagy humorista — aki már rég kiábrándult a sokat dicsőített „jó öreg Anglia” áldásaiból — személyesen szerette volna megismerni a számára ismeretlen szocializmus világát és szerette volna látni, hogy milyen nagy nehézségek árán és milyen nagy alkotó lendülettel építi a szovjet társadalom a jövőt. Figyelmesen tanulmányozta a kolhozparasztoikat és vezetőiket, hosszasan elbeszélgetett az iskolában, vagy a játszótereken a kolhozparasztok gyermekeivel is. Bár nem tudott oroszul, a gyermekek arcáról, élénk tekintetükről olvasta le a számára oly csodálatos történetet, amely az emberek boldogságáról és örömeiről szólt.

AZÓTA TIZENNEGY ÉV TELT EL

és ha Bernhard Shaw újra meglátogatná a Szovjetuniót, már nem ismerné fel sem a kolhozot, sem azokat, akiket tizennégy évvel ezelőtt látott, Shaw ismerősei közül sokan nagy városokba kerültek, az intézetek és a szakiskolák elvégzése után oklevelet nyertek, pedagógusok, gazdászok, zoológusok lettek és újra visszatértek szeretett kolhozukba. Mások pedig elvégezve a kolhoz hétosztályos iskoláját, — szüleikkel együtt a mezőgazdaságban és a kolhoz tanyáin helyezkedtek el.

A Leninről elnevezett kolhozokban az időben épített kolhozparasztok lakása mellé néhány háromemeletes lakóházat, fagymunkáló üzemet, új gazdasági udvarokat, továbbá az Ira-folyón vizierőműtelepet létesített. A kolhozoknál szülészeti osztállyal felszerelt saját kórháza, négyezer állomásos rádió közvetítője, hangosfilmberendezése és színháza van.

A kolhoztagok a napokban tartották meg a múlt év jó munkájáért kapott érdemrendek átnyújtásának ünnepélyét. Hetvenhat mezőgazdasági élmunkás kapott magas kitüntetések és ezeknek több mint a fele a fiatal kolhoz-
nemzedék sorából került ki.

NEM OLYAN EGYSZERŰ

egy hektáron huszonöt mázsa gabonát aratni ott, ahol ösödök óta az ötven-hatvan pados (8—10 mázsa) terméseredmény „idegződött be”. Mégis ezek a fiatalok, amikor megkapták kitüntetésüket, elmondták rövid fogadalmukat: „Igérem a pártnak, a kormánynak és Sztálin elvtársnak személyesen, hogy ebben az évben egy hektáron huszonöt mázsa gabonát és harminc mázsa rozsot fogok termelni.”

És a jelenlevők a teremben tudják, hogy ezek nem pusztán ígéretések, — ez a fogadalom eskü, amelytől sohasem tántorodnak el. Az ünnepély után a Leninről elnevezett kolhoz fiatalosága megmutatta, hogyan szórakozik.

A kolhoz önképzőkörének színháza már huszonnégy fennállását ünnepli. Előadásai a kormányzó-ságban: Voronyezsben és Tambovban a kultúrélet nagy eseményeinek számítanak. A próbák számára a fiatal színművészek az éjjeli pihenés legdrágább óráit „lopják el”. És ha fáradtak és nem sikerül leráznia magukról a föld porát, olajtól, koromtól piszkosan találkoznak reggelenként a dezbogón és egyenesen a színpad-

ról mennek ki a földekre, hogy folytassák a tegnapi elmaradt munkát.

A színpadi előadás után megkezdődött a zenei műsor. Felhangzott a fuvószenekar rézkürtjeinek hangja. Az éltebb kar-mesteren és a két nőn kívül a kottatartók mögött mind fiatal zenészeket, csaknem serdülő kamuzsokot láttunk. Amikor felment a függöny és a nézőtér előtt

Éjfél közeledik

Valahol a falu központjában getünk. Csengő hangon dalolnak a lányok. A kolhoz elnökének kis szobájában üldögélünk és a kolhoz ügyeiről, meg jövődö terveiről beszél-

megjelent festői szép ruhájában a népdalkórus, a nézők arcán kivirágzott a mosoly. Az énekkar nemrég tért vissza Moszkvából, a művészeti önképzőkörök összszövetségi felvonulásáról és a kolhozban büszke rá mindenki.

„Üdvözlét Moszkvának”. „Ó élet, szabad élet” és a vidám „Bakkecske” következik egymás után és a hallgatóság egyre újabb és újabb dalokat követel...

Pável Nikolajevics mintha magának beszélne, hangjában némi fáradtság cseng, de szavai mégis belső bizalomtól sugároznak.

— Mi fel akarjuk venni a természetet a harcot — mondta Pável Nikolajevics —, a Várona és Ira folyók vizét földjeinkre vezetjük és öntözőműves gazdaságot fogunk létesíteni. Villamos energiánk van és a csatornázási munkálatokat saját kezelésben fogjuk elvégezni. És ha majd végre csatornázott földjeink lesznek, nem ijesz meg bennünket többé semilyen szárazság. Már ebben az évben megvalósul virágos, veteményes kertjeink, továbbá kétszáz hektár bevetett terület öntözése. És ime végre elérkezik az az idő, amikor vágyálmaink valóra válnak. Ó milyen jólesik a szívnek így dolgozni!

Beszélgésünket a fiatalok be-

lépő csoportja szakította meg. Mindannyian a Pjotr Vasziljevics Psonka élbrigádjában dolgoznak és éppen nemrég fejezték be laboratóriumi munkálatukat. Néhányuk mellén ott csillogott a nemrég kapott „Vörös Zászló” munkaéremrendje.

— Valamit ellenőriztünk — válaszolta az elnök kérdő tekintetére a magas vékonyarcú Pjotr Vasziljevics. — Ha kimegyünk aztán a földekre dolgozni, az ilyen vizsgálatokra már nem igen jut idő...

— Hát igazad van...
A kolhoztagok körülvették Pável Nikolajevicsét és lassu, megfontolt beszélgetés kezdődött a talajjavításról, azokról a földekről, amelyek nehezen vesszük be a nedvességet, azokról a szükségkérről és bajokról, amelyek a nagy ügy örökös velejárója, de mégis — sikerének gyakran legfőbb biztosítékai.

AHOL MEGVALÓSULT a tanulás teljes szabadsága

Az Orosz Szovjet Szövetségi Köztársaság tanügyi fejlődésének bámulatos eredményei

1948-ban, az Orosz Szovjet Szövetségi Köztársaság területén 118 ezer 200 iskola működött, vagyis 1221-el több, mint 1947-ben és 6500-al több, mint a háború előtti években. Ezeket az iskolákat több, mint 17 millió ifjú és felnőtt látogatta, vagyis 1,146.000-el több, mint 1947-ben.

Az iskolákban, a Szovjetunió

népeinek 39 nyelvén adták elő a tananyagot. 1948-ban az Orosz Szovjet Szocialista Köztársaság területén 1362 új iskolaépületet építettek, ugyanakkor pedig nagyarányú tevékenységet fejtettek ki a háború miatt lerombolt iskolák újjáépítésére. A Szovjetunió területén az utóbbi években összesen 21.500 iskolát újjáépítettek.

A termelőmunka megszakítása nélkül

A középiskolák mellett az Orosz Szovjet Szocialista Köztársaságban a munkás és parasztfiússág kiképzésére szánt hatalmas iskolahálózat is működik, ahol ifjak és fiatal lányok, akik különböző okokból nem tudták elvégezni középiskolai tanulmányaikat, a termelőmunka megszakítása nélkül folytathatják tovább tanulmá-

nyaikat. 1948-ban a továbbképző iskolákban tanuló felnőttek száma 564 ezer volt, ami azt jelenti, hogy az 1947. évi számarányhoz viszonyítva 39 ezerrel emelkedett.

A közoktatásügyi minisztérium mindent megtett, hogy az iskolákat kiegészítő anyaggal és tananyagokkal látva el. 1948-ban egyedül csak a minisztérium nevelés-

ügyi kiadványaiata több, mint 114 millió tankönyvet és kiegészítő tananyagot adott ki. A tankönyvek mellett, jelentős mértékben fokozták a gyermekeknek szánt szépirodalmi könyveket is. A közoktatásügyi minisztérium mellett működő állami könyvkiadó vállalat gyermekirodalmi osztálya 1948-ban a gyermekek részére 26,5 millió könyvet adott ki. Ez a mennyiség jóval meghaladja az 1944-ben nyomtatott gyermekkiadványok számát. 1948-ban az

orosz Szovjet Szocialista Köztársaság iskoláiban több mint 700 ezer tanító működött (45 százalékkal több, mint 1947-ben).

A felső iskolai oktatás hálózatahoz tartozó tanintézetek, amelyek az elmúlt évben 211 ezer diák látogatott, az új pedagógusok egész tömegét képezik ki. 1948-ban az Orosz Szovjet Szocialista Köztársaság felsőfokú pedagógiai iskoláinak helyei jóval meghaladták az előző év helyeinek számát.

A tanítók anyagi helyzetének javítása

A szovjet kormány és a Kommunista Párt állandó gondot fordít a tanítók anyagi helyzetének megjavítására. 1948-ban a szovjet kormány határozatának megfelelően jelentősen emelték a tanítók

béreit és jutalmait. A Szovjetunió szövetségi köztársaságaikhoz hasonlóan az Orosz Szovjet Szocialista Köztársaságban is hatalmas lakásépítési kampányt folytattak le a tanítók lakáshoz juttatása érdekében. Csak az utóbbi három évben mintegy 40 ezer lakóházat építettek. Az Orosz Szovjet Szocialista Köztársaságban tanítóknak szánt 32 szanatórium és üdülő otthon működött. 1948-ban több mint háromezer oktató pihent ezekben az otthonokban és szanatóriumokban. Tavaly a Szovjetunió Legfelső Tanácsának Elnöksége rendkívül számos tanítót tüntetett ki szovjet érdemrendekkel, érmeikkel a tantestületben eltöltött nagy korhatárok elérése miatt és kifogástalan munkásságuk elismeréséül. 1948-ban 90.000 tanítót terjesztettek fel kitüntetésre.

ALLANDÓ FEJLŐDÉS

Az elmúlt év az összes szovjet iskolákban rendkívül eredményes volt. A pedagógiai és nevelési munka minőségének megjavításáért folyó harc szép sikereket biztosított. Nagy eredményeket ért el a tanítók képzésének fokozása terén. Ebben az időszakban a különböző oktatási ágakban a pedagógiai értekezletek egész sorát tartották, amelyeken a tanítók kicserélték tapasztalataikat és a közoktatás legújabb módszereiről és kérdéseiről szóló előadásokat hallgattak.

Az Orosz Szovjet Szocialista Köztársaságban 1948-ban elért eredmények újabb bizonyítékai a Szovjetunió közoktatása állandó fejlődésének. Ez pedig annak gondoskodásnak tulajdonítható, amelyet a szovjet kormány és a párt tanusítanak a kultúra ké-

A szovjet ember nagysága

A. Busigin „Életem és barátaim” című könyvében elmondja, hogy egy alkalommal megjelent nála Ford képviselője és meghívta őt, dolgozzon náluk a detroiti gyárban. „Eláraszttuk Önt arannyal” — mondotta neki, annak az országnak a fia, amely országot a dollár kormányozza.

„Mondja meg Fordnak, — felelte Busigin — hogy a szovjet munkás aranyért sem adja el magát. Én népemnek dolgozom, az én nagy Hazámnak és egész életemen át őt fogom szolgálni. Nem vagyok hajlandó dolgozni azért, hogy a nagytőkészek zsebeit tömjem. Ami pedig a jó munkafeltételeket illeti, nos, azokban részem van a saját hazámban.”

Az orosz kovács e szavaiból a szovjet ember nagy bölcsesége tükröződik vissza, mind annak az újnak értelmé, ami a munkához való viszonyát meghatározza. Ezekben a szavakban kifejezésre jut a lenini korszak sok millió emberének lélektana, azok pszichológiája, akik ma, megelőzve az időt a Sztálini Öt éves Terv előirányzatait túlhaladva rendeztetik meg hazájukat, akik eddig nem láttak rekordterületeket takarítaniak be, akik — jóval a kitűzött határidő előtt, újjáépítik a romokból az ellenség által feldúlt gyárakat és villanytelepeket és akik a termelés növelésével olyan hatalmas eredményeket érnek el. Ilyenek ők, a kommunizmus építő szocialista társadalom emberei. Ebben a társadalomban — amint Sztálin mondja: „az utolsó szovjet polgár is, minthogy megszabadult a kapitalizmus bilincseitől, egy fejjel magasabban áll, mint bármelyik külföldi méltóság, aki a kapitalista rabszolgaság jármát viseli a vállán”.

A történelem nem ismert még olyan embereket, mint a szovjet emberek. Ezeket a bolsevikok pártja, a szovjet hazaszeretet, a haza és Lenin -Sztálin nagy ügye iránti odaadás szellemé-

ben nevelte fel. És e nagy ügy diadalának nevében indultak a szovjet emberek ama hőstettek felé, melyeket az első Öt éves Tervek idején vittek véghez az építőállványokon, a bányákban és a kolhozokban — és éppugy a Nagy Honvédő Háború éveiben is. Ő az a szovjet ember, aki újjáépítette azokat a városokat és üzemeiket, amelyekre évtizedek kellettek volna. Ő az a szovjet ember, aki hihetetlenül gazdag termést aratott azokon a földeken, amelyeknek végig spert a háború fergetege. És ő az a szovjet ember, aki csodálatos lendülettel építi a kommunizmust. Ők azok, akik az emberiség fejlődéséről szóló tudománnyal vannak felvértezve, ők a haladás zászlójának hordozói, a tudomány, a technika, a művészet minden ágában.

Ő az a katona, aki a békéért, a demokráciáért, a reakció sötét erői ellen, az imperialisták táborá ellen vívott harc élén halad. Bátran halad azok élén, akik az emberiség jobb jövőjéért küzdenek.

A mostani háborús uszítókra jellemző a sötétség. Nem hisznek a jövőben, nem hisznek az emberben és annak eszméiben. Az ő számukra — mint ahogy az amerikai atomenergia ellenőrző bizottság egyik tagja cinikusan kijelentette — „a világ gyönyörű a háború tüzeiben, de szinte gyűlöletessé válik, mielőtt a háború befejeződik”. Ilyen az embergyűlölők borulátása.

A szovjet ember derűlátó. Szilárdan hisz a jövőben, a Bolsevik Párt politikájának helyességében, a szovjet ügy igazában, hisz a kommunizmus diadalában. A szovjet emberek tudják, hová vezet az az út, amelyen haladnak. És biztosak afelől, hogy erről az útról nem térítheti le őket senki. És mert kezelve biztos irányítást van: Marx-Engels-Lenin-Sztálin nagy tanítása.

OSZTÁLYHARCOS szellemben nevelik

a dési „Trassia” élenjáró munkásai a faluról jött dolgozókat

DÉS (Kiküldött munkatársunktól) — A szakadékok fölé széles ívekben nyugvó völgyhidak épülnek. Műhelyt mérnökök keskeny sziklavölgyben rohanó vizek gigantikus méretű zárógátjait tervezik. Gyárak és üzemvárosok közelében egészséges munkásokat emelnek. Az ország tésztén szétágazó utak ezer és ezer kicsiny, de fontos átereszték kívának. Rövid időn belül tízezer nyi falusi kulturház emelkedik ki a semmiből ott, ahol még a közel-múltban irni-olvasni se tudtak az emberek. Iskolák, kórházak, munkások lakások, új gyárak és üzemek, új utak, új vasútvonalak, alagutak szolgálják a jobb, emberibb életet — és mindehhez építőanyagra van szükség.

Ezért mondja ki a Terv: „az 1948-as év termeléséhez viszonyítva a cementgyártás termelését 37 százalékkal növelik”.

Ha nem teljesítjük a tervet és nincs elegendő cement, akkor nem lehet építeni — állapítja meg a dési „Trassia” cementgyár udvarán Lukács János elmunkás, aki nemrég kapta meg a dolgozók legmagasabb kitüntetését, a mun-

ka elsőosztályú érdemrendjét.

Nem sok szót tudunk vesztegetni Lukács Jánossal, mert elszólítja mellőlünk a gyár. Az üzemekben van szükség rá.

Nagy Endre laboráns lép mellénk és kíséretében csak úgy átszágulunk az egyre nagyobb erővel munkába lendülő gyár üzemébe.

Fehér, pehelykönnyű anyagot raknak az egyik munkahelyen zsákokba.

— Magnéziumoxid és carbonát — mondja Nagy Endre magyarul, majd hozzá fűzi: — a szintetikus gumí előállításánál, a gyógyszeriparban nélkülözhetetlen anyag. Az egész országban egyedül a dési Trassiaiban állítják elő.

Berczeller Andor mérnök vezette be a magnézium gyártását és ma már annak szüksége mutatkozik, hogy ezt az üzemet ki kell bővíteni, hogy az eddig külföldről behozott anyag gyártását fokozhassák.

A cement szilárdságát, nyomási és húzási ellenállóképességét próbálják ki az egyik laboratóriumban.

ség sulya, ha nem lesz elég cement, ha nem teljesül a Terv. De érezzük, hogy a gyár belső életében is vannak kiküszöbölésre váró nehézségek.

— Elmunkásaink, Lukács János, Toma Constantin, Felecan Gavril, Kiss István munkásigazgatóval és Mogujan Dumitru üzemi titkárral nagy erőfeszítéseket tettek hogy a tulnyomórészen falusi munkásaink öntudatát emeljék — halljuk a következőkben. Mikor jobban utánaérdeklődünk, megtudjuk, hogy a gyárban dolgozók nagyrésze a környező falvakból jön be munkára. Megosszák munkaejüket a gyár és az otthoni föld között. Még hiányzik belőlük az osztályharcos munkásöntudat. Az az erő, mely csodákat tudott művelni a szatmári Unióban és a többi üzemekben. Huzódoznak a munkaértekezletekről. Egyszóval, az üzemet csak kereseti lehetőségnek tekintik és nem érzik át a munkásosztály történelmi szerepét az új országépítés munkájában.

MEG KELL NEVELNI A FALUSI MUNKÁSOKAT

Pedig a gyár igyekszik megkönnyíteni létüket, épp most rendeztek be a távollakó munkások számára egy hálótermet, hogy ne kelljen haza gyalogolniuk. Az étkezésben 15—20 lejért tápláló igen jó ebédet kapnak.

— Könyvtár?

— Van, de kevesen veszik igénybe — halljuk a választ és itt ismét csak a falusi munkásokra hárul a vád. Nem olvasnak. Munkaidő után hazasietnek, hogy otthon végezzék el munkájukat.

— Az ifjuság? — tesszük fel a további kérdéseket és abban reménykedünk, hogy az ifjumenek komoly munkát végeznek, igyekeznek meggyőzni a kevésbé öntudatos munkásait, de a felelet nem a legbiztosabb. Az ifjuság sem erzi át az ő életét megkönnyítő új világ építésének súlyos felelősségét.

A Trassia élenjáró dolgozóira keltős feladat sulya nehezedik: meggyőzni, felvilágosítani, öntudatosítani, kifejleszteni az osztályharcos szellemet a nem a legjobb uton haladó falusi társakban és mindent elkövetni, hogy az egészséges szellem kialakulásával biztosítsák a Terv teljesítését. A jelek szerint a Trassia élenjáró dolgozói vállalják ezt a feladatot és mozgósító jellegű megbeszéléseik eredményeképpen erősödik már az öntudat azoknál is, akiknél ez még nem igen volt meg. Ez a munka maga után fogja vonni a szocialista munkavervek fejlődését is. t. k.

Hatszáz kiló egy négyzetcentiméteren

Ez itt a keverőgép — mutat az öreg Varga Ágoston, aki már a tizenötödik éve dolgozik ezen a helyen, egy önműködően működő gépre.

Innen formákba kerül a cement, hogy ezek a kalapácsok ledöngöljék, majd kiszárad, hogy utána a borzalmas erővel rendelkező présbe kerüljön. Finom óraszerkezetű műszerek jelzik, hogy négyzetcentiméterenként hány száz kiló nyomás nehezedik a cementre. Másik szerkezet már a húzási ellenállást állapítja meg pontosan.

Ez a kocika — rak elénk egyet Varga Ágoston — négyzetcentiméterenként hatszáz kiló nyomást, hatvanöt kiló húzást bír ki. Elsőrendű anyag.

Nagy felelősség jár ezzel a munkával. Csak egy kis tévedés, s a cementből épült hid kártyavárként omlhat össze a ráfutó vasútszerelvénny sulya alatt. Felbecsülhetetlen értékek, emberéletek pusztítóává válhat az itt elköve-

test könnyelműség.

A Trassia, cementen kívül hermatint, traszgeit, filert, a petróleumfurokatunknál nélkülözhetetlen anyagokat és — amitől a nevet is kapta — a vízépítés fontos anyagát: a „trass”-t, egy különleges cementfajtát gyárt.

— Februárban a Tervet 20 százalékkal haladtuk túl — ismerteti a termelés adatait Veress András gazdasági felelős. — Bár eddig nálunk a szocialista munkavervek nem alakulhattak ki, mert nem voltak megállapítva a normák.

— Most már megvannak?

— Igen — halljuk a választ és itt az az érzésünk, hogy nem csak ez az akadály annak, hogy nem voltak versenyek, mert tudunk más üzemekről is, így például a nagybányai Phönixről, amely vegyiüzem és itt még nehezebb volt a normákat meghatározni, de ez nem akadályozta meg az üzem dolgozóit a munkaversenyek kifejlesztésében.

A brassói „Schlell” és a brailai „Progresul” a felelős

Tovább kutatjuk, keressük az okot. Egymásután bukkannak fel a nehézségek, amelyek bizonyos mértékben bémítolag hatnak a gyár életére.

Még a múlt év októberében rendkívül fontos eszközöket rendeltek meg a brassói Schlell és a brailai Progresul üzemeknél, hogy a 2-es malmot üzembe állíthassuk. Többszöri sürgetés ellené-

re sem készülték el a rendelt malomalkatrészek. Április elejével meg kell kezdenünk a cementgyártást és ha nem kapjuk meg az alkatrészeket, akkor nem helyezhetjük üzembe a 2-es malmot.

Nem vitás, hogy a brassói „Schlell” és a brailai „Progresul” dolgozóinak sürgősen eleget kell tenniük a dési „Trassia” kérésének, mert rájuk hárul a felelős-

Kölesföld

Városperemi rész, Kolozsvár északkeleti határában. Tul a Cukorgyár-utvi házikókon, a hóstáti városrészt szegélyező vasúti töltésen is tul. Néhány jól megművelt voteményes földektől övezett apró ház, földet turó, dolgozó földművesek, kevéske az állat a rozszant istállóban — ez Kölesföld. Olvadáskor feneketlen sár, erős időben valamivel kisebb. Este sötétség borul erre a tájra, csak a házikókban világol egy-egy gyér fényű petróleumlámpa. Mert villany nincsen ebben a városrészben. Közvilágítás sem, járdát pedig csak akkor taposnak a kölesföldi földművesek, ha beljebb jönnek, a város felé, legalább a Vörös Hadsereg-utáig.

AZ ELMULT NAPOKBAN

MNSz szervezeti gyűlés volt a hóstáiban. Ott voltak a kölesföldiek is. Meghallgatták az előadókat, s hozzászóltak a kérdésekhez. Későbbben újra szót kértek. Kívánságaikat adták elő. Sorolták azt, amit szeretnének. Többek között: építsen nekik a város járdákat, a társasgépköcsi járatok a Kölesföldig közlekedjenek, a villamos művek pedig oldják meg a közvilágítás kérdését. Így mondták — „építsen”, „közlekedjen” és „oldják meg”.

Való igaz. Járdákat kell építeni, meg kell oldani a közvilágítást és autóbussz is kell Kölesföldnek.

Meg is lehetne mind. Akkor, ha például akár fentemlített gyűlésen is úgy beszélnék volna a felszólalók: „segítsen bennünket ahhoz a város, hogy önkéntes munkával gyalogjárót építhessünk”, vagy „megjavitjuk a Cukorgyár-utat, hogy az autóbussz hozzánkig tud járni”, vagy „a szükséges póznák ideszállítását és behelyezését önkéntes munkával vállaljuk, hozzásegítjük a villamosműveket, hogy bevezesse hozzánk a villanyt”.

A KÖLESFÖLDIEK

ujságolvasó emberek. Az ujságokban pedig nap-nap után olvashatnak önkéntes munkákról, amelyeket dolgozó földművesek vállalnak, maguk és mind annyiank javára. Mai számunkban is van egy ilyen cikk. Arról tudósít, hogy milyen önkéntes munkákat végeztek Aranyos-Torda megye dolgozó földművesei, akik a megyei hatóságok segítségére mentek, hogy mielőbb meg tudják valósítani az Állami Tervet. Olvassák azt el a kölesföldi dolgozó földművesek.

SZOLGÁLJON

példaképpen a cikk. A jó példa ragadós szokott lenni. Hisszük, hogy most is az lesz. S ha az lesz, akkor minden bizonytalanság járda, villany, meg autóbusszközlekedés a Kölesföldön. sz. gy.

Kezefogtak az egrestői ifjak

A kisküküllőmegyei Egrestő község néhány hónap előtt még a reakcióról volt híres. Egrestő vegyeslakosságú község s benne a multbeli vérszipók igyekeztek megakadályozni a román és a magyar dolgozók baráti együttműködését. Főfoglalkozásuk az alkamunka volt s az, hogy a magyarokat a románok ellen, a románokat a magyarok ellen izgassák.

A román és a magyar dolgozó nép azonban mesterkedésük ellenére is egymásra talált s ma, igaz baráti kezét nyújtva egymásnak, egymás kulturáját kölcsönösen művelve fordítja fejeverét a kulákok ellen. A dolgozó románság és magyarság baráti viszonyát legjobban az igazolja, hogy a multban megegyezni nem tudó román és magyar ifjuság már többbizben közösen szerepelt, ezzel is kifejezve a Közművelődési Otthon falára írt jelmondatot: „Éljen a román-magyar barátság!”

E baráti közeledés munkálásában nagy szerepe van Gyárfás Károly tanítónak, aki szerető, megértő munkatársat talált a magyar és román ifjuságban. Ma Egrestőn az ifjuság, mind a román, mind a magyar, haladószelemmel ifjakhoz illően viselkedik. Meg kell említenünk ifj. Vicu Bazil, Gábor László és Muntean Iroim román ifjakat, akik a kulákok gáncoskodása ellenére lelkesen és hűségesen tanulták a magyar ifjakkal együtt a magyar szerepet és táncot.

Illó megemlítenünk Oltean Nicolae és Papolci Ferenc brigádosokat is, akik ingyen vállalva a Közművelődési Otthon kitakarítását, hat napi munkájukat adták a közösségnek. Jellemző és figyelemre méltó, hogy egy román és egy magyar dolgozó végezte ezt a munkát.

Egrestő ma román és magyar dolgozók egyetértésével halad a szebb és boldogabb jövő, a szocialista állam megteremtése útján. Dicséretet érdemel az egrestői kulturszociális bonyhai szereplésért. Elismerés illeti a kulturszociális vezetőjét, Gyárfás Károly tanítót és nem kevésbé Vicu Bazil iskolaszéki elnököt, az állami román és magyar iskolák érdekeinek igazságos és lelkes képviselőjét.

URSZUJ GYÖRGY levelező.

A nagygazdák elleni harc meghozta az eredményt Melegföldváron is

MELEGFÖLDVÁR. (Levelezőnk eredménye. A szövetség új vezetője rövid idő alatt annyi meghozta a Melegföldvári szövetkezet nagygazda vezetőit. Helyükre megbízható szegény földműveseket állítottak.

A falu nagygazdái még a szövetséget is a szegény földművesek kizsákmányolására használták ki. Szabotálták az áruval való el látását és ha volt is valami áru, azt is inkább maguk között osztották szét. Különösen szabotálták a falunak a mezőgazdasági számmokkal és gépekkel való ellátását. Állandóan azt híresztelték, hogy a dolgozók soha nem kapnak mezőgazdasági gépet, mert a szegénynek mindig csak ígérnek és mi Terv túlhaladásáért. Ennek érdekében azonban szükséges, hogy másként áll a világ. Harcot indítottak a nagygazda vezetőség ellen és sikerült is őket leváltaniok. Ennek aztán meg is lett az

eredménye. A szövetség új vezetője rövid idő alatt annyi meghozta a Melegföldvári szövetkezet nagygazda vezetőit. Helyükre megbízható szegény földműveseket állítottak. A nagygazda reakció ezzel csatános pofont kapott. A szegény földművesekben pedig megnőtt a bizalom és a munkakedv. Rábédtek arra, hogy a szegény dolgozó földművesek előrehaladását akadályozzák, akik szabotálnak és a reakció és a szovinizmus szolgálatában állnak. A szövetségi példa hatására most elhatározták, hogy könyörtelenül kizárják a kizsákmányoló nagygazdákat a többi szervezetekből is és az eddiginél még fokozottabban dolgoznak az Állami Terv túlhaladásáért. Ennek érdekében azonban szükséges, hogy a legrövidebb időn belül kitakarítsák a nagygazdákat a presbitériumokból is. FEKETE JÓZSEF.

Utakat, hidakat építettek ujjá

35 millió értékű önkéntes munkával az Aranyos-Torda-megyei dolgozó földművesek

TORDA. — Aranyos-Torda megye dolgozó földművesei önkéntes munkavállalásokkal is hozzáépítettek ujjá.

járulnak ahhoz, hogy az Állami Terv mielőbb megvalósuljon. A ben 199 fahidat építettek ujjá és 365 fahidat javítottak meg. 10 hid felépítésére 5 millió készületet megtettek már, s teljesítették azokat a feladataikat, 657 ezer 600 lejt irányoztak elő. Ebből az összegből 1 millió 392 ezer 948 lejt takarítottak meg, kívül utakat javítottak, hidakat mivel további, új hidakat fognak építtetni, legelőket tisztítottak felépíteni. 26 községben javították meg a dolgozó földművesek a községházát. Önkéntes munkával végezték ezt is, melynek értéke 435 ezer lejt. Egyéb községi építési munkát 3 millió 236 ezer lejt értékben teljesítettek. A legelőtakarításokra a megyei építésszolgálat hivatal az elmúlt esztendőben 11 millió 481 ezer 295 lejt irányozott elő. Az öntudatos dolgozó földművesek azonban itt is a hatóságok segítségére siettek és 6 millió 649 ezer 290 lejt értékben végeztek önkéntes munkát. Ezenkívül a megye falvaiban 127 kutatók önkéntes munkával a dolgozó földművesek, hogy önkéntes munkavállalásokkal előmozdítsák az Állami Terv mielőbbi megvalósítását, a szocializmus alapjainak építését.

Győr és Mezőszopor között 15 kilométer hosszú, Borév és Jára között 10 kilométer hosszú, Tópánfalva és Avram Iancu között 15 kilométer hosszú, a szocializmus utszakaszokat javítottak meg. Marosludas és Mezővár között 5

(n. m.)

Hírek

VILAGOSSÁG

Szerkesztőség: Szabadság-tér 23., II. emelet. Telefon: 15-35.

Kiadóhivatal: Szabadság-tér 31. Telefon: 19-11.

Felelős szerkesztő: LAZAR JOZSEF.

Laptulajdonos: „Petőfi” Lap. és Könyvkiadó RT.

Bejegyezve a kolozsvári törvényszéknél F. spc. 2249. szám alatt.

A kolozsvári Kereskedelmi Kamaránál 411-1949. társaság sz. alatt. Előfizetési díj egy hónapra 100 lej. Intézményeknek és vállalatoknak évi előfizetési díja 5000 lej. Postatakarékpénztári csekk számla: 40.625.

Breiner Béla

a munkásosztály egyik éharcosa, kitűnő fia és vezetője, kilenc évvel ezelőtt halt mártírhálál. Az osztályellenességgel folytatott harcban esett el. Hálálának híre mélyen megrendítette a dolgozókat.

Breiner Béla 1896 februárjában született Nagyvárádon. Már fiatal korában részt vett a munkás mozgalomban, 16 éves korában iratkozott be a szociáldemokrata pártba.

Az első világháború folyamán háborúellenes tevékenységet fejtett ki. A Nagy Szocialista Forradalom győzelme nagy hatással volt Breiner Béla további munkásságára. Az 1918-as magyarországi forradalmárok első soraiban haladt. Letartóztatták, megszökött. Nagyváradra tért vissza, ahol 1920-ban ő szervezte meg az általános nagyváradi sztrájkot. Küzdött a Román Kommunista Párt megalakításáért, kéz-kézben dolgozott a többi éharcossal, a munkásosztály élcsapatának, a Pártnak megteremtéséért.

1926-ban letartóztatták és öt évre ítélték. Büntetését a hírhedt dojtanaai börtön falai között töltötte ki. Az öt fogszámban töltött többi kommunista éharcossal a dojtana börtönben valóságos kommunista egyetemet szervezett. 1931-ben szabadult. A következő évben megbízást kapott a Párttól, az V. kongresszus megszervezésére. A kongresszus Breiner Bélát beválasztotta a Román Kommunista Párt központi bizottságába. 1933 februárjában részt vett a vasutasok és a petróleummunkások sztrájkjának megszervezésében. Újra letartóztatták. Börtönből börtönbe vitték. 1935-ben szabadult ki. A börtönben elszenvedett kintások azonban szétrombolták egészségét. 1940. március 10-én meghalt.

Má, amikor az ország dolgozó letombolták a földesuri nagytőkés rendszert, amikor a munkásosztály a Román Munkáspárt vezetésével az ország vezető ereje Breiner Béla életének példája adjon lendületet az ország dolgozóinak a szociáldemokrácia alapjainak építésében.

A KOLOZSVÁRI MILICIA KÖZLEMÉNYE. Február 21-én a Magyar Színház bejáratánál találtak egy pár kesztyűt. Igazolt tulajdonosa átveheti a Milicia által tárgyak osztályán.

FIÓKÜZLETEKET LÉTESÍTETT A SZATMÁRI ÁLLAMI TEXTILÁRUHAZ Nagykarolyban és Szarvaskőn. Sárkány Miklós igazgató megnyitó beszédében kihangsúlyozta, hogy most, amikor az Állami Tervet végrehajtjuk, a gyárak olyan nagy mennyiségben termelik az árut, hogy lehetőség fog nyílni újabb fiókküzetek nyitására. A dolgozó tömegnek ezek révén sokkal több, jobb és olcsóbb áruhoz fognak jutni.

ÖTVEN DOLGOZÓVAL JÁRJÁ A KÖZSÉGEKET az érmi-hályfávi vegyes szakszervezet számszámjavító akciója során a szakmunkások csoportja. Ilyen csoport látogatta meg Ottomány községet is, ahol a falu dolgozóiból vendégelték meg a munkásokat.

LEÁNYOK ÉRTÉK EL A LEGJOBB EREDMÉNYT a szentkeresztbányai öntőtanfolyam és a homoródi szakiskola tanulóinak munkaversenyében. A mennyiségi eredmény mellett a selejttel is 15 százalékkal csökkentették.

Fokozódik a nappali felmelegedés

Az Európát borító sarkvidéki levegő fokozatosan visszavonul északra, mert az Atlanti-óceán és a Földközi-tenger felől melegebb légtömegek nyomulnak Franciaországon át a szárazföld belseje felé.

Erdélyben kevés felhőzet mellett elég erős volt a nappali felmelegedés: Kolozsváron délnél +3 fok volt, de este 9 órára már -5 fokra süllyedt a hőmérséklet. A légnyomás este 770 mm, alig változik.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS

PÉNTEK DELIG:

A szép, napos idő tovább tart, legfeljebb a délnyugati megyékben több felhő. Éjszaka továbbra is erős fagy, nappal fokozódó felmelegedés.

VILAGOSSÁG

Világosság

Az ifjusági sport fellendítésére RNK sportjelvényt létesítettek

BUKAREST. — Az Országos Népsport Szervezet az ifjusági sport fellendítése, továbbá az összes szakszervezeti sportolók fizikai erejének biztosítása érdekében RNK sportjelvényt létesített, amelyet csak úgy nyerhetnek el a sportolók, ha az atlétikában, céllövészetben és az uszás egy-egy számában elérik a kitűzött eredményt.

Atlétikában: dobó, futó vagy ugrószámában; céllövészetben: 5 szabad-

13 KOLOZSVÁRI VERSENYZŐ AZ ORSZÁGOS SIBAJNOKSÁGOKON

KOLOZSVÁR. — Az országos sibajnokságok küzdelmeit március 12 és 16-a között a Brassó melletti Postavare-hegyen rendezik meg. A bajnokságokon csak azok a versenyzők vehetnek részt, akik meghívást kaptak a Szövetségtől. Kolozsvárról a KESE következő 13 versenyzője indul a bajnokságokon: Dániel Sándor, Simu Mircea, Fabricius Betina, Gebefügi Andor, Fodor Sándor, Barlea Ilona, Ignat Ioan, Ionescu Radu, Gogonea Mircea, Nagy Márton, Kanobe Gábor, Lovász József és Micu Virgil.

Sporthírado

A TEKE KERÜLET

készülve az ifjusági egységesítés tiszteletére rendezendő tekebajnokságokra, március 11-én este 7 órakor az OSP helyiségében rendkívüli értekezletet tart. A vezetőség felhívja az összes egyesületi vezetőket a pontos megjelenésre.

JORDÁKY BÉLA

és Gherman Ovidiu, a Vasas és a KESE két kitűnő gyorsúszója, akik a RNK színeiben 30 napos budapesti edzőtáborozáson vettek részt, visszaérkeztek Kolozsvárra. A két kiváló úszó pénteken este 7 órakor az Úszó Kerület ülésén tartják meg beszámolójukat a 30 napos edzőtáborozásról. Ezt az ülést az OSP helyiségében tartják meg.

A DERMATA

női és férfi tornászcsapata, ökölvívői és birkózói vasárnap Tordán tartanak nagy bemutató versenyt. A birkózói sportolók bemutatóját nagy érdeklődés előzi meg.

VISSZAESŐ TOLVAJT FOGOTT EL a milícia Kolozsváron a napokban. Ez év február 26-án a beszercei fogházból kiszabaduló Lola Traian két esetben nagyobb mennyiségű ruhaneműt lopott a városban. A Crisan-utca 1. és a Mihai Viteazul-tér 25. szám alatti lakásokból. Tettének elkövetése után rövidesen kézrekerült. A lopott holmi nagyrészt megtalálták. Kihallgatása után áttették az ügyészségre.

SZÁZ MÉTER HOSSZU HIDAT ÉPITENEK a brádi bányászok és rendes nyomtávu vasút építéséhez kezdtek, az állomástól a bányáig. Ezzel az önkéntes munkával a brádi bányászok nagyban hozzájárulnak a termelés növeléséhez.

A VÁRFALVI IFJUSÁGI KULTURCSOPORT az elmúlt héten műsoros estét rendezett, melynek keretében nagy sikerrel mutatta be a „Ludas Máljai” című háromfelvonásos szindarabot. A műsor listája jövedelmét a kulturálisan rádió-alapjára fordították.

lövés 25 vagy 50 méterről; uszásban 15-17 éves korig, 18-25 évig, 26-32 évig és 33 éven felüliek; a férfi uszásban kell induljanak a verseny-versenyben 15-17 évig, 18-30 évig, 31-40 évig és 41 éven felüli sportolók, mind a férfi versenyzők 4 csoportokba sorolhatók meg a RNK utportban érhetik el. Nők részére sportjelvényt.

A magyar csapat vezet a Budapesi-Moszkva sakkmérkőzésen

BUDAPEST. — A Budapest-Moszkva válogatott sakkcsapatmérkőzés harmadik fordulójának meglepetése, Szabó nagymester, a magyar csapat éljáterekosának győzelme, Szmiszlov nagymester ellen.

A második fordulóban négy mérkőzés közül három döntetlenül végződött, a negyedik mérkőzésen pedig Tipary legyőzte Szmagin szovjet nagymestert. Ezt a mérkőzést végignézte Kossa István iparügyi- és Ortutay közoktatásügyi miniszter is.

A harmadik forduló egyik legszebb játszmája a Kotov-Florian mérkőzés volt, amelyet a szovjet versenyző nyert meg a 64-ik lépés után.

A legújabb jelentések szerint Budapest csapata egy pont előnyvel vezet Moszkva sakk válogatottja ellen.

Váratlanul újra elhalasztották a vasárnapi összes bajnoki mérkőzéseket

BUKAREST. — A Labdarugó Szövetség pár nappal ezelőtt úgy döntött, hogy a március 13-ára kitűzött összes bajnoki mérkőzéseket — függetlenül az időjárástól — a csapatoknak le kell játszani.

Tegnap este a Labdarugó Szövetség váratlanul újabb döntést hozott. Táviratilag értesítette az összes NB I-es és NB II-es csapatokat, hogy a vasárnapi bajnoki forduló elmarad, amelyet későbbi időpontban játszanak le. A Szövetség intézkedése

A KESE és a Dermata vívői vasárnap Arad válogatottjával mérkőznek

KOLOZSVÁR. — Az NB I. tör- és kardvívóbajnokságok küzdelmeiből két mérkőzés elmaradt a legutóbbi fordulóban. A Szövetség intézkedésére ezeket a mérkőzéseket vasárnap a Hadsereg-Dermata és Godeanu-Kolozsváron rendezik meg a Bolyai Egyetem sétateri tornatermében. Arad város tör- és kardvívó csapata a KESE ellen, törccsapata pedig a Dermata ellen vívja meg elmaradt mérkőzését. Az országos tör- és kardvívó bajnokságok tavaszi küzdelmei március 20-án kezdődnek meg. Bukarestben a Hadsereg-Dermata és Godeanu-Kolozsváron rendezik meg a Bolyai Egyetem sétateri tornatermében. Arad város tör- és kardvívó csapata a KESE ellen, törccsapata pedig a Dermata ellen vívja meg elmaradt mérkőzését.

A KKASE

sportosztálya felhívja az összes leigazolást és le nem igazolt tekejátékosait, hogy március 12-én, szombaton délután 5 órakor a Magánalkalmazottak Szakszervezetének Molotov-utca 9 alatti helyiségében tartandó rendkívüli értekezleten jelenjenek meg.

MAGYARORSZÁG

asztali tenisz válogatottja a Davis-Cup küzdelmei során március 16-án Belgium csapata ellen mérkőzik meg Budapesten. A belga együttes március 14-én érkezik a magyar fővárosba.

MEGKEZDŐDTEK A MUNKÁSÜDÜLŐK és munkásoknyak vezetésére jogosító tanfolyamok Marosvásárhelyen. A jelentkezőknek felvételi vizsgát kellett tenniük írásból, olvasásból és számtanból. Tizennyolc és ötven év közötti nők a tanfolyam hallgatói. A vidéki hallgatók díjmentes bentiakásban és étkezési költségekben részesülnek.

HÁROM JÓFELSZERELT INGYENES NÉPRENDELŐ nyílt Brassó külvárosában. Minden néprendelő mellett gyermeknyak is működik, ahol a rosszul táplált gyermekek és csecsemők részére ingyen tejet és hozzávaló süteményt adnak. Mindezek a tervét megvalósításuk közé tartoznak

A Kolozsvári MSZ HÍREI

Március 10-én, csütörtökön délután 8 órakor IV. kerületi vezetőség ülés a hídvel református egyházközség termében, Horca-ut.

Este 7 órakor III. kerületi szervezői ülés a Böszörményi-utca 12-14. szám alatti székházban.

Este 7 órakor IV. kerületi szervezői ülés a hídvel református egyházközség termében, Horca-ut.

Este 7 órakor VI. kerületi szervezői ülés a Mócok-utca 84. sz. alatti iskola termében.

Este 7 órakor II. kerületi énekkari és színjátékcsoport próba az Andrei Muresan-utca 9. szám alatti székházban.

Este 7 órakor V. kerületi színjátékos- és táncsoportpróba a Turul-utca 33. szám alatti székházban.

Önkéntesen javította meg a kulturházat a mezőbáldi ifjuság

MEZŐBALD. — (Levelezőnk írja.) Községünkben, ebben a mezőbáldi faluban, ahol elgig 24 magyar család él, — összesen 112 fő —, s ebből is csak 50 a felnőttek száma, az Állami Terv munkára mozgósította a dolgozókat. Míg az elmúlt évben alig néhány ember vett részt a MNSz munkájában, ma már csaknem mindannyian öntudatosan végzik teendőiket.

Nagy lelkesedéssel fogadták ifjaink az ifjuság egységesítését és maguk is önkéntes munkára jelentkeztek. A Román Munkáspárt vezetésével egy elronggalt régi egyházi épületet jelöltünk ki kulturháznak s azt az ifjuság önkéntes munkával megjavította. A múlt hónapban már meg is rendezték a kulturházban a községben az első közös román-magyar ünnepséget. Előadták a „Fehé ember” című egyfelvonásos darabot, majd táncokat, tréfás jeleneteket és énekszámokat mutattak be. A kulturház zsúfoltságát lelkesen tapsolta meg az ifjuságot.

Külön ki kell emelni Keltin Ágostonné Csergőffi Gizella tanítónő testvérünk munkáját, aki nagy odaadással taníttatta ifjuságunkat előbb a betűvetésre, majd a műsor betanulására.

SZABÓ MIHÁLY

Autótulajdonosok figyelmébe!

KOLOZSVÁR. — A Milícia Kolozs megyei Parancsnoksága felhívja a gépjárműtulajdonosok figyelmét, hogy a gépjárművek felülvizsgálási határideje 1949 március 10-én este 8 órakor lejár. Azok a gépjárműtulajdonosok akik a fenti időpontig nem mutatják be felülvizsgálásra a bármely csoportba tartozó (tehergépkocsi, társasgépkocsi, személygépkocsi és motorkerékpár) gépjárművelket, kihágást követnek el és a törvény szigorát fogják elszenvedni. A gépjárműveket be kell mutatni felülvizsgálásra attól függetlenül, hogy üzemképes állapotban vannak vagy sem. A gépjárművek felülvizsgálása 1949 február 15-től kezdődőleg folyamatosan van, a kolozsvári V. kerületi Milícia, Móccok-utja 75. szám alatti irodájában. A felülvizsgálás reggel 8-tól déli 1 óráig és délután 4 óratól este 8 óráig történik.

Megkezdí működését a lakáshivatal

Hogyan lehet lakást igényelni?

KOLOZSVÁR. — A város polgármesteri hivatala közli, hogy 1949 március 11-től, péntektől kezdődően a lakáshivatal megkezdí működését. Azok, akik lakást igényelnek, kérvényt kell benyújtani az illetékes kerületi lakáshivatalhoz. A kérvényt hivatalos úrlapra kell kitölteni, amit a kerületi lakáshivatalokban lehet beszerezni.

A szolgálati ügyben Kolozsvárra helyezett személyeknek, akiknek lakásuk nincsen és mint ideiglenes kolozsvári lakosok vannak bejegyezve, a kérvényekhez csatolniuk kell a szolgálati bizonyítványt, attól a vállalatától, ahol dolgoznak. A szolgálati bizonyítványt az illetékes szakszervezet kell láttatni.

A politikai pártok és tömegszervezetek kérvényeit a köz- és katonai hatóságok, valamint a gazdasági vállalatok igényléseit a belügyminisztériumhoz kell benyújtani, a kerületi lakáshivatalok útján.

25.000 cigája-bárányt kap Szamos megye

DES. — (Küldött munkatársunktól.) — A szamosmegyei állattalomány nemesítésére és az állattenyésztés fellendítésére a megyei állatorvosi hivatal, Miclea Eugen állatorvos irányításával nagyszabású tervszerű munkát indított.

Különösképpen előkészítették a megye juhállományának átcselérését a nemesfajú cigája-juhokra, — mondotta munkatársunknak, Miclea Eugen állatorvos.

Mint az ismertetett adatokból kiderül ezideig 217 cigája-kost szerezték be. A fajkosokat Szamosújvár, Iklód, Bethlen és Lápos környéki juh-tenyésztők kapták. Ebben az évben újabb 133 cigájakost szállítottak a megye területére, amelyvel együtt a fajkosok száma 397-re emelkedett.

Ugyanakkor az állatorvosi hivatal a tavasszal 25 ezer cigája bárányt szerez be a megye számára. A juh-tenyésztő gazdáknál 53 ezer vágásra alkalmas, nem nemesfajú racka bárányt írtak össze. Ezeket a bárányokat a gazdától a húsbeszerzéssel foglalkozó COMCAR a rendes napiáron átveszi, azonban a bárányok árát nem a gazdának, hanem az Állami Bankhoz fizeti be a megyei juh-nemesítő alap számára. Ezen az összegben Buzau-megyéből cigája bárányokat vásárolnak és azokat a COMCAR-nak beadott bárányok értéke szerint átadják a juh-tenyésztő gazdáknak.

Az így megszervezett munka eredményeképpen a juh-tenyésztő gazdák a lehető legkedvezményesebb feltételek mellett nemes fajú bárányokhoz jutnak, s így juhállományuk rövid időn belül teljes mértékben feljavul.

Ezt a szervezési munkát — mondja, Miclea állatorvos —, amit faluról falura, majd járásokként végeztünk és végül összpontosítottuk a megyeszékhelyre, nagymértékben elősegítették a demokratikus szervezetek — élükön a Román Munkáspárttal — felvilágosító munkájukat. Az eredményt igazolja az, hogy a tervbevetett báránymennyiséget lényegesen túlháladtuk. A gazdák megértették, hogy az ő érdekeiket szolgálja a juhállomány nemesítése és még olyanok is jelentkeztek cigája bárányokat igényelni, akik eddig egyáltalán nem tartottak juhokat és akik nem bárányokat adtak be, hanem készpénzben váltják meg a cigájukat.

A cigája bárányok beszerzésének lehetőségét Buzau-megyében szintén tervszerű munkával már előre biztosították.

Lóállományunk feljavítását szolgálják a megye területén létesített méntelepek. Összesen hét ilyen telepünk van. Kitűnő telvör csődörök-ből 12-öt szereztünk be, köztük több lipicait is.

Bikaállományunkat az 1947-es helyzethez képest több mint 40 százalékkal sikerült növelnünk. Az elmúlt évben tíz, kitűnő tenyészbikát hoztunk be Svájból. Épülnek a községi bikalattalók is. Rövid idő alatt a különböző községekben huszonhárom istállót építettek.

A szamosmegyei állattenyésztési tervben helyet kaptak az apró jászok, így a baromfiak is. Két nagyteljesítményű keltető-gépet szereztek be. Ezek közül az egyik már működésben van, a másikat most állítják üzembe. Gondoskodás történt arról is, hogy a földművelésügyi minisztériumon keresztül nagyobb mennyiségű fajbaromfi tojást hozzanak be külföldről, hogy aztán ezekkel a nemes fajfajú baromfiakkal nemesítsék be a szamosmegyei községek udvarait.

Csak így tudjuk biztosítani az Állami Terv mindenre kiterjedő hatását, ha mindenki a maga munkahelyén a legjobb munkát igyekszik végezni — mondja befejezésül Miclea állatorvos és szavaiból az életet átforgató öntudat csendül ki.

A csikszentdomokosi székegy dolgozók leplezték a háborús bűnös Karda Ferenc ügyvédet

A kolozsvári Tabla itékezik felette

KOLOZSVÁR. — Ujratárgyalja a kolozsvári Itéltábla Karda Ferenc dr. csikszentdomokosi ügyvéd háborús bűnperét. A perújrafelvétel a csikszentdomokosi lakosok kérésére rendelte el a táblai főügyesség.

Karda Ferenc dr. ügyét, már 1946-ban letárgyalta a néptörvényesek, de a bíróság nem hozott marasztaló ítéletet, mert a vádnak nem voltak megfelelő bizonyítékai.

A vád a következő volt. Karda Ferenc 1940-ben, a bécsi döntés után beszéddel fogadta a bevonuló horthysta magyar csapatokat. Ebben a beszédben a románság ellen lázított. 1941-ben jegyzéket készítet a demokrata érzelmű csikszentdomokosi lakosokról. Ezt a jegyzéket a csendőroknak adta át, akik az abban felsorolt személyeket letartóztatták. A madéfalvi internálótábor kintókamráiban a letartóztatottak közül kettő nálaálta lelte.

1943-ban, amikor a marosvásárhelyi törvényesek előtt a kommunista pert tárgyalták. Karda Ferenc a csikszentdomokosi földművesek nevében levelet intézett a törvényesekhez, kérve a vádlotak elítélését.

Karda ügyének népbírósági tárgyalása után visszatért Csikszentdomokosra. A Magyar Népi Szövetség szervezetéhez ment, ott írásbeli önbírálatot nyújtott be. Ebben belátta tévedéseit és ígéretet tett arra, hogy ki fogja azokat

küszöbölni. Hogy jóvá tehesse bűneit, azt kérte, hogy a Magyar Népi Szövetség szervezetében munkát vállalhasson. Ennek a vállalásnak csak rövid ideig tett eleget. Amikor 1947-ben Magyarországon Dálnoki és társai a demokratikus államrend megdöntésére irányuló összeesküvés szálait szőtték, Karda és néhány hozzá hasonló cimborája titkos gyűléseket tartottak. Azt terjesztették a faluban, hogy hamarosan visszatér a fasizta remuralom és viszszerternek Horthyék is. Ugyanakkor Maniu emberekkel működtek együtt Kardaék és háborús híreket terjesztettek.

Az utóbbi időben is folytatta Karda Ferenc népellenes tevékenységét. Mint a letűnt uralkodó osztály egyik ittmardt kísérője járt-kelt a faluban, rémhíreket terjesztett és terrorizálta a népet.

Nem régen történt, hogy Csikszentdomokosi dolgozó népe leplezte Karda Ferenc tevékenységét s kérték a kolozsvári Itéltáblától, hogy tárgyalja újra az ügyet. Az 1946-ban lejolytatott tárgyaláson hiányzott bizonyító anyagok, most beszerezték, ezek alapján fog ítéletet mondani a kolozsvári Itéltábla népbírákkal kiegészített tanácsa Karda Ferenc felett, aki csak szinlelte az önbírálatot, de félrevezette a dolgozókat és a Magyar Népi Szövetséget s tovább folytatta népellenes tevékenységét.

30 méteres hidat építenek a kisiklódok

KISIKLÓD. (Levelezőnk írja.) — Kevesen tudják, hogy az alig 500 lelkes szamosmegyei Kisiklód dolgozói milyen nagy fába vágják a fejszét. Valóban jó fejszére van szükségük, mert egy 30 méter hosszú fahíd építését vállalták a Kis-Szamoson keresztül. Ennek a falunak sohasem volt hídja és így jóformán el volt vágva a külvilágtól. Ezért fogadta nagy örömmel a falu dolgozó népe, amikor a Román Munkáspárt helyi szervezete és a tömegszervezetek kezdeményezésére még a múlt év tavaszán hozzáfogtak a híd építéséhez. Rövidesen bekövetkezett tavaszi munkák miatt azonban, akkor csak néhány hídlátást sikerült leveznünk.

Ezen a télen, miután a Szamos befagyott, újból mozgósították a falu dolgozóit és azóta állandóan nyüzsgő embercsoport sürgölődik a „utca végénél”, ahol a híd készül. A nagyiklód körjegyzőség a közös költségvetésből fedezte a szükséges vas- és faanyagot, az elkészítést vállalta a falu dolgozó népe önkéntes munkával. Nagy előny, hogy nagyon jó ácsokkal és szakemberekkel rendelkezünk itt a faluban, akik még a tervet is maguk készítették el.

A Magyar Népi Szövetség terjait igen szép számban veszik ki részüket a munkából. Megemlítené méltó, hogy noha azt tervezik: minden lakos egyformán dolgozik majd, a gazdagabbak és általában azok, akik nem tagjai szervezetünknek, lényegesen kevesebbet dolgoznak. Így például a 19 holdas Chenl Gerő fuvarral felgyontalan Kántor Mihály, aki már 24 munkanapot dolgozott.

Az eddigi munkálatok során 98 dolgozó 7926 munkórát végzett, 84 fogat 204 fuvarnapot. Az önkéntes munka értéke 244.340 Ft. Ebből a MNSz tagok közül 11-en 3639 munkórát, 18 fogat pedig 44 fuvarnapot teljesített, összesen 111.740 lej értékben.

Ez az eddigi munkánk eredménye. A további, majd a kész híd lesz, mely hozzájárul a falu feléneléséhez és ahhoz, hogy Állami Tervünket minél hamarább megvalósítsuk.

IFJ. FODOR SÁNDOR.

Kincset érő hó

Idén a tavaszt kissé korán harangoztuk be. Sok helyen elkezdtek a szántást és a vetést, a napsugár azonban családkonyonk bizonyult. A vén Európára fagyhullám, hó, havazások jöttek. A tél utolsó szakában, a havazások kezdetén épp Szucságon tartózkodtunk.

— Sebaj! Csak essen márius 10-ig. Ugy is kevés volt a hó egész télen át! Ennek a mostani hónap tartalék-nedvességéből májusig elég az ország és a föld! — mondották Dunca „gróf” volt cselédei, felesei és Szucság többi földművesei.

Két nap múlva Pusztakamarásra kellett mennünk. A hó még mindig lépcsőzetesen, tarélyosan esett. Az egész Mezőség, a jobbágyoknak e volt és most már felszabadult hazája, úgy teli volt hóval, mintha örökké tél lett volna. De a hó alatt szívek dobogtak. A hőmezők közepén emberek nevettek bele a hóviharba: — ez a tél utolsó karma és mérge. Termékeny mérge. A föld megpuhul tőle. A tavaszi szántás könnyű lesz — mondották a mosolygó mezőbáldiek.

Ezelőtti a „történelmi” világban az időjárás az uralkodó közvéleményt csak mellékesen érdekelte. Az újságokban ugyan volt időjárásjelentés, de a meteorológiai szolgálat hiányos volt, gyatra és szervezetlen. A jelentés első sorban az úri turistáknak szólt. Milyen lesz a piknikparti Szovátán vagy Herkules-fürdőn, hogy sikerülnek a heccel és találgatás, fenn a menedékházakban és lejjebb. Ez volt az uralkodó kérdés. Az időjárásjelentés máskülönbben nem a parasztnak, hanem a társadalom krémjének a birtokosnak szólt. A földművelésügyi minisztériumnak voltak ugyan tessék-lássék vetésjelentései, de az adatok és számok nagyjából a mezőgazdasági kamarák és agrárménkök kitalált haszámait voltak. Ma éppen ellenkezőleg áll a dolog. Az ország arccal a hóviharnak fordulva várta és várja a tavaszt. Az újságok, a közvélemény e komoly és megkomolyodott szócsövei tele vannak a hó miatti örvendezéssel. Nem várt tavaszi ajándékról beszélnek. Milliódokról, melyet az ország csapadék alakjában kapott az induló ekék és traktorok alá. Újsághasárbokon szakemberek szólalnak meg. Részletes tanácsokat adnak arra, hogyan lehet legokosabban, leggazdaságosabban felhasználni a roppant hótömegeket.

„Paraszt munkások! Gyűjtsetek össze minél több havat a barázdákon” — írja a Scanteia. „A hókupacok összegyűjtését még hóolvadás előtt kell megcsinálni. A hókupacokat körülbelül egy méter magasságban kell felhalmozni. Hasznos a hó megbarázdálása is abból a célból, hogy a havat a szél el ne vigye. Leggyorsabb hókéket két megszilárdított deszkából összedolcsolni. A hó megbarázdálást meg lehet két-háromszor ismételni. Hasznos a hó összenyomása is szán segítségével, mert az összenyomott hó lassabban olvad. A egész műveletnek célja az, hogy minél több nedvességet őrizzünk meg a földek számára.”

Ki törődött máskor az ilyesmivel. A paraszt-tömegek, tavaszi vetések sorsával? Az újságokban megjelent egy-egy felületes, impresszionista leírás a hóról, hóolvadásról vagy hóvirágról. Ennyi volt az egész.

Az időjárásjelentés külbönbben most már szíves, derűs időt jelez. A tavasz mégis itt van, „a kapuk előtt” Európa minden részében és országunkban. Sz. A.

